

KINNITATUD
Vastseliina Gümnaasiumi direktori
kk 28.08.2024 nr 1-2/17

VASTSELIINA GÜMNAASIUMI PÕHIKOOLOS

ÕPPEKAVA

ÜLDOSA

SISUKORD

1. peatükk	5
ÜLDSÄTTED	5
§ 1. Kooli väärtused ja eripära	5
§ 2. Kooli õppekava koostamise alused ja üldehitus	8
2. peatükk	9
ÜLDOSA	9
1. jagu	9
§ 3. Põhihariduse alusväärtused	9
2. jagu	10
KOOLI ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ ÜLDEESMÄRGID NING PÕHIMÕTTED	10
§ 4. Põhikooli sihiseade	10
§ 5. Põhikooli sihiseade lihtsustatud õppes	11
3. jagu	12
VALDKONNASISESED JA VALDKONNAÜLESED LÕIMINGU- VÕIMALUSED, ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMISE JA ÕPPEKAVA LÄBIVATE TEEMADE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED	12
§ 6. Valdkonnasisesed ja valdkonnaülesed lõiminguvõimalused	12
§ 7. Üldpädevuste kujundamise põhimõtted	13
§ 8. Õppekava läbivate teemade käsitlemise põhimõtted	17
4. jagu	31
ÕPPIMISE KÄSITUS JA ÕPIKESKKOND	31
§ 9. Õppimise käsitlus	31
§ 10. Õpikeskkond	32
§ 11. Distantõppe käsitlus	33
5. jagu	34
I KOOLIASTE (1.-3.klass)	34
§ 12. I kooliastmes taotletavad pädevused	34
§ 13. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes	35
6. jagu	35
II KOOLIASTE (4.-6. klass)	35
§ 14. II kooliastme pädevused	35
§ 15. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes	36
7. jagu	37
III KOOLIASTE (7. – 9.klass)	37
§ 16. III kooliastme pädevused	37
§ 17. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes	37
8. jagu	38
ÕPPE JA KASVATUSE KORRALDUS NING AJAKASUTUS	38
§ 18. Õppe ja kasvatuse korraldus	38
§ 19. Õppe ja kasvatuse korralduse alused	38
9. jagu	39
TUNNIPLAAN ÕPPEAINETI JA AASTATI, VALIKKURSUSTE LOENDID JA VALIMISE PÕHIMÕTTED NING ERINEVATE ÕPPEKEELTE KASUTAMINE ÕPPEAINETI	39
§ 20. Kohustuslikud ja valikõppeained	39
§ 21. Tunnijaotusplaan õppeaineti, kooliastmeti ja klassiti	40

§ 22. Valikainete loendid ja valimise põhimõtted	41
§ 23. Eesti keelest erinevate õppekeelte kasutamine õppeaineti.....	42
§ 24. Tunnijaotusplaan lihtsustatud õppes õppeaineti ja klassiti	42
10. jagu	43
KOOLI ÕPPEKAVA VÄLISE ÕPPIMISE VÕI TEGEVUSE ARVESTAMINE KOOLIS	
ÕPETATAVA OSANA	43
§ 25. Üldpõhimõtted	43
11. jagu	44
ÕPPEKESKKONNA MITMEKESISTAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED	44
§ 26. Üldpõhimõtted ja õppekava rakendamist toetavad ülekoolilised üritused.....	44
§ 27. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted	45
§ 28. Õppekava rakendamist toetavad ülekoolilised üritused.....	46
12. jagu	49
LIIKLUSKASVATUS KOOLIS	49
§ 29. Üldpõhimõtted	49
§ 30. Liikluskasvatuse teemad kooliastmete kaupa	49
§ 31. Õpilaste ettevalmistamine jalgratturi juhiõiguse saamiseks	50
13. jagu	51
III KOOLIASTME LOOVTÖÖ KORRALDAMISE PÕHIMÕTTED	51
§ 32. III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused	51
14. jagu	52
HINDAMINE NING KLASSI JA PÕHIKOOLI LÕPETAMINE	52
§ 33. Hindamine	52
§ 34. Kujundav hindamine	54
§ 35. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtvate hinnete alus	55
§ 36. Hindamine I kooliastmes	55
§ 37. Hinded viiepallisüsteemis	56
§ 38. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord.....	57
§ 39. Põhikooli õpilase käitumise ja hoolsuse hindamine	58
§ 40. Hinde vaidlustamine	59
§ 40. Kokkuvõtvad hinded ja järgmise klassi üleviimine	60
§ 41. Põhikooli lõpetamine	61
15. jagu	63
ÕPILASE TUNNUSTAMINE	63
§ 42. Kiituskirjaga «Väga hea õppimise eest» tunnustamine	63
§ 43. Kiituskirjaga „Väga heade tulemuste eest üksikus õppeaines“ tunnustamine	63
§ 44. Kiitusega põhikooli lõputunnistusega tunnustamine	63
§ 45. Vastseliina Gümnaasiumi tänu- ja kiituskirjaga tunnustamine.....	63
§ 46. Direktori käskkirjaga tunnustamine	64
16. jagu	65
ÕPILASTE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE	
ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED	65
§ 47. Hariduslike erivajadustega õpilased ja nende arengu toetamine	65
§ 48. Andeka õpilase juhendamine	66
§ 49. Tugiteenuste vajaduse väljaselgitamine.....	67
§ 50. Õpilasele rakendatavad tugiteenused	67
§ 51. Tuge vajavatele õpilastele osutatud tugiteenuse tulemuslikkuse hindamine	70
17. jagu KARJÄÄRIÕPPE, KARJÄÄRIINFO JA NÕUSTAMISE KORRALDUS.....	70
§ 52. Üldsätted	70

18. jagu	72
ÕPILASTE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS	72
§ 53. Üldsätted	72
19. jagu ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED	73
§ 54. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted	73
§ 55. Õpetaja töökava	74
20. jagu KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD.....	75
§ 56. Kooli õppekava muutmise algatamine	75
§ 57. Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine ja õppekava kehtestamine	75

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Kooli väärtused ja eripära

VISIOON

MITMEKÜLGSE HARIDUSE ALUSTALA

Oleme mitmekülgse hariduse alustala – kool, kus õppija on ennastjuhtiv ja väärtustab elukestvat õpet ning suudab teha teadlikke valikuid oma tuleviku planeerimisel.

KOOLI PÕHIVÄÄRTUSED

Autor Diana-Maarja Hirv

AUSUS on põhimõte, mis juhib meid igapäevaelus nii õppetöös kui ka suhetes õpilaste ja õpetajatega. Meie õpetajad julgustavad õpilasi mõtlema kriitiliselt, hindama allikaid ning väljendama oma mõtteid ning arvamusi ausalt ja selgelt. Iseendaga aus olemine on

eneseteadlikkuse ja isikliku kasvu võti. Ausus aitab avastada oma tugevusi ja nõrkusi ning seada ja saavutada oma eesmärged.

AVATUS on väärtus, mis aitab meil näha maailma erinevate perspektiivide kaudu, julgustab avastama uusi ideid ja kultuure ning loob keskkonna, kus iga õpilane ja õpetaja tunneb end kuulduks ja austatuks. Õpetajad julgustavad õpilasi küsima küsimusi, avastama, kahtlema, mõtlema kriitiliselt ja uurima maailma sügavamalt. Õpilane teab, et avatud meeltega õppimine ja uute teadmiste omandamine on võti isiklikuks arenguks ja edukaks tulevikuks. Avatud dialoog ja mõistmine aitavad kasvada ja õppida.

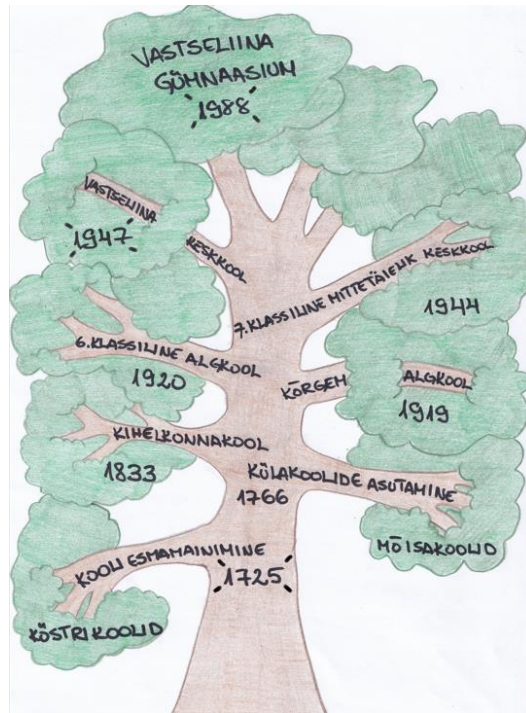
HOOLIVUS on meie veendumus, et iga inimene väärib hoolt, austust ja toetust. Õppimine ei ole ainult teadmiste omandamine, vaid ka võimalus kasvada empaatiliseks ja hoolivaks inimeseks. Hoolivuse kaudu loome koolis positiivse õpikeskkonna, mis aitab kaasa õpilaste heaolule. See mitte ainult ei aita õpilastel arendada koostööoskusi, vaid tugevdab kogukonnatunnet koolis. Innustame õpilasi olema hoolivad ning toetavad üksteise suhtes, sest see toob kaasa positiivseid muutusi nii koolis kui ka laiemas ühiskonnas.

KOOSTÖÖ tähendab meie jaoks meeskonnatööd. Töötamine meeskonnas, ühiselt ülesannete lahendamine - need oskused on olulised nii koolis kui ka igapäevaelus. Õpilased ja õpetajad õpivad koostööd tehes teistega paremini toime tulema, suhtlema, kuulama, arvestama teiste ideede ja vaadetega. See toetab nii õppija kui ka õpetaja isiklikku ja professionaalset arengut ning aitab kaasa uute ideede ja lahenduste leidmisele ning rakendamisele. Üheskoos suudame saavutada rohkem ja paremaid tulemusi.

Vastseliina Gümnaasiumi eesmärgiks on kujundada ja toetada noore inimese arengut ning väärtustada elukestva õppe olulisust igapäevases elus. Meeskonnatöö tulemusena tagatakse eesmärgipärane õpetamine, lähtudes õpilase individuaalsusest ja kaasava hariduse põhimõttest.

KOOLI ERIPÄRA

- (1) Oleme kogukonnakool, millel on 300-aastane ajalugu. Kooli esmamainimine kirikuraamatutes oli 1725. aasta jaanuaris. Keskhariidust hakati andma 1947. aastal ning Vastseliina Gümnaasiumi nime kannab kool 1988. aastast. Väärtustame oma kooli ajalugu ning peame tähtsaks selle tutvustamist õpilastele ning kogukonnale.
- (2) Vastseliina Gümnaasium on üks vanimaid eestikeelseid maakoole Kagu-Eestis. Peame tähtsaks head väljendusoskust ja kirjakeele korrektset valdamist, väärtustame haridust maapiirkonnas ning oleme osalised eesti kultuuriruumi loomisel.
- (3) Väärtustame kohalikku kultuuri ning oleme osalised selle hoidmisel ja edasikandmisel. Peame tähtsaks kohaliku ajaloo ja kultuuriväärtuste ning loodusväärtuste seostamist õppetöoga. Oluline on Vastseliina, Võrumaa ning meie kodukoha ajalugu ja võru keele ja kultuuri traditsioonide säilitamine.

Hariduspuu. Autor Kairit Kõomägi

- (4) Kooli eripära peegeldavad lisaks kooli väärtussüsteemile kooli sümbolika, traditsioonid ning õppekorraldus ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused.
- (5) Kooli sümbolika on pidulikel aktustel ja erakorralistel sündmustel kasutusel koolilipp, millel on kooli logo.

- (6) Päikesekiired kooli logol sümboliseerivad inimesi, kes on avatud uutele teadmistele ja oskustele ning on valmis neid teistele jagama. Kooli logo sümboliseerib tarkust ja teadmiste omandamist.
- (7) Kooli logo kasutatakse kooli ametlikel dokumentidel, õpilaspiletidel, tunnistustel, koolivormil.
- (8) Vastseliina Gümnaasiumil on pikk uurimistöde koostamise ajalugu. Kolmkümmend aastat on toimunud Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud õpilastööde konverentsid ning ligi kakskümmend aastat algklassi õpilaste minikonverentsid.
- (9) Vastseliina Gümnaasium kui Liikuma Kutsuv Kool soodustab õues sportimist ja talisporti, mille läbiviimist soodustavad kohalik loodus oma matka- ja suusaradadega,

madalseikluspark, väljõusaal, multifunktsionaalne väljak, kus talvel saab harrastada uisutamist (iluisutamine ja hoki), noortemaja oma *skatepargiga*. Õppetöös tutvustame Vastseliinast pärit tuntud sportlasi (nt olümpiavõitjad Eduard Pütsep ning Aavo Pikkuus).

§ 2. Kooli õppekava koostamise alused ja üldehitus

- (1) Vastseliina Gümnaasiumi õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument ja hariduseesmärkide teostamise plaan ehk miks, mida ning kuidas õpitakse ja õpetatakse.
- (2) Kooli õppekava koostamisel on lähtunud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, põhikooli riiklikust õppekavast ja teistest seadusandlikest alustest, kooli põhimäärusest ja arengukavast, kooli eripäradest, lastevanemate, õpilaste ja koolipidaja soovidest ning ressurssidest.
- (3) Lihtsustatud õppe¹ korraldamisel lähtutakse Vastseliina Gümnaasiumis õppekavas sätestatud põhihariduse alusväärtustest, õppe- ja kasvatuse eesmärkidest, õppimiskäsitusest, hindamispõhimõtetest, nõuetest õpikeskkonnale, õpilaste ja vanemate teavitamise ning nõustamise korraldusest, võttes arvesse põhikooli lihtsustatud riiklikus õppekavas ja selle lisas 1 esile toodud erisusi, tunnijaotusplaani ning õpilaste arenguvajaduste rõhuasetusi.
- (4) Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korraldamise eest vastutab direktor. Kooli õppekava kiidab heaks kooli õppenõukogu, õpilasesindus, hoolekogu ning selle kinnitab direktor.
- (5) Kooli õppekava koosneb üldosast ja lisadest. Lisades esitatakse valdkonniti koondatud ainekavad, valikõppeainete ainekavad ja lihtsustatud õppe ainekavad. Ainekavad lähtuvad väljundipõhise õppekava koostamise põhimõtetest ning toetavad kujundava hindamise rakendumist koolis.
- (6) Põhikooli kooliastmed on:
 - I kooliaste – 1.- 3. klass
 - II kooliaste – 4.-6. klass
 - III kooliaste – 7.- 9. klass
- (7) Kooli õppekava üldosas esitatakse:
 - 1) Kooli väärtused ja omapära;
 - 2) õppe- ja kasvatuseesmärgid ning põhimõtted;
 - 3) valdkonnasisesed ja valdkonnaülesed lõiminguvõimalused, üldpädevuste kujundamise ja õppekava läbivate teemade käsitlemise põhimõtted;
 - 4) õppekorraldus koolis, tunnijaotusplaani õppeaineti ja aastati, valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted ning erinevate õppekeelte kasutamine õppeaineti;

¹ Lihtsustatud õppe õppekava korrigeeritakse ja täpsustatakse siis, kui koolis asub õppima lihtsustatud õppekaval õpilane.

- 5) kooli õppekavavälise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana;
 - 6) õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted;
 - 7) liikluskasvatuse läbiviimine koolis;
 - 8) III kooliastme loovtöö korraldamise põhimõtted;
 - 9) hindamise korraldus;
 - 10) õpilaste juhendamine ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted;
 - 11) karjääriõppe korraldus;
 - 12) õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus;
 - 13) õpetajate koostöö ja planeerimise põhimõtted;
 - 14) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.
- (8) Ainevaldkonniti koondatud ainekavad esitatakse klassiti, kus on ära märgitud aine õppeeesmärgid, õppesisu, aine õpitulemused, läbivate teemade rakendused ning lõimingute võimalused.

2. peatükk

ÜLDOSA

1. jagu

§ 3. Põhihariduse alusväärtused

- (1) Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlblist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Kool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.
- (2) Kool kujundab väärtushoiakuid ja –hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.
- (3) Kooli õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad „Eesti Vabariigi põhiseaduses”, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtusena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).
- (4) Uue põlvkonna sotsialiseerumine rajaneb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühisväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul. Tugeva põhiharidusega inimesed suudavad ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

2. jagu

KOOLI ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ ÜLDEESMÄRGID NING PÕHIMÕTTED

§ 4. Põhikooli sihiseade

- (1) Põhikoolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvatamisele loovateks, mitmekülseteks isiksusteks, kes suudavad elus ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.
- (2) Põhikoolis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.
- (3) Põhikooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õpikeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.
- (4) Põhikool kindlustab põhiliste väärtushoiakute kujunemise. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Põhikoolis luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes on eneseteadlik ning suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.
- (5) Põhikool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.
- (6) Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilaste vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.
- (7) Kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse põhikooli õpetuses ja kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.
- (8) Oma igapäevases õppe- ja kasvatustöös järgib Vastseliina Gümnaasiumi õpilane järgmisi eesmärgi:

- * Väärtustab õppimist
- * Austab kodu, perekonda, peab lugu enesest ja kaasinimestest
- * Suudab otsustada, vastutada
- * Tunneb ja täidab ühiskonnas üldkehtivaid reegleid
- * Suhtub lugupidavalt isamaasse, austab teiste rahvaste kultuure
- * Eesmärgistab oma tegevust, oskab hinnata ja planeerida
- * Loov ja ettevõtlik
- * Innustab kaaslasi oma eeskujuga
- * Innovaatiliste ideedega õppija
- * Näeb ja mõistab vajadust teha koostööd
- * Arendab kehalisi võimeid ja hindab tervislikke eluviise

§ 5. Põhikooli sihiseade lihtsustatud õppes

Lihtsustatud õppe sihiseade lähtub põhikooli riikliku õppekava üldosa §-s 3 sätestatust, arvestades seejuures lihtsustatud õppel õpilaste individuaalseid hariduslikke erivajadusi.

- (1) Lihtsustatud õppe põhiülesanne on toetada ja suunata töhestatud või erituge vajava õpilase arengut. Iga õpilase hariduslike erivajaduste ületamiseks või vähendamiseks rakendatakse temale sobilikke eripedagoogilisi meetodeid. Vajaduse korral koostatakse õpilasele individuaalne õppekava, milles esitatakse vähendatud või ka kõrgendatud nõuded õpitulemustele.
- (2) Lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõikest 7 koostatakse igale lihtsustatud õppe õpilasele individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK). Individuaalse õppekava koostamisel lähtutakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil olevast teabest.
- (3) Lihtsustatud õppe sisu on valdavalt suunatud praktiliste oskuste ja teadmiste omandamisele. Õpetamine, kasvatamine ja arengu toetamine toimub valdavalt praktilise õppeviisi (harjutamise) kaudu. Reegleid ja teoreetilisi teadmisi õpetatakse minimaalselt, aga sel määral, et üldistada ja teadvustada praktiliselt omandatud.
- (4) Kooli õppe- ja kasvatusprotsessis kujundatakse õpilastel suutlikkust ja oskusi, et pingutada jõukohasel viisil ning teha koostööd nii eakaaslaste kui ka erinevate täiskasvanutega. Taotletakse, et õpilastel kujuneksid teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad neil (vajaduse korral suunamise või abiga) jälgida, hinnata ning kohendada oma käitumist ja õpitegevust.
- (5) Väärtushoiakute kujundamisel taotletakse, et õpilane tunneb vastutust oma tegude tagajärgede eest, järgib üldlevinud väärtusi, määratleb end riigi kodanikuna.

- (6) Lihtsustatud õppel põhikooli lõpetaja on praktilist tööd väärtustav ja täiendus- ning kutseõppeks valmis olev ühiskonnaliige. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele isiksusteks, kes on motiveeritud jätkama õpinguid ja tulevad võimalikult iseseisvalt toime erinevates rollides: perekonnas, võimetekohasel tööl ja avalikus elus.
- (7) Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste kujunemist toetab järjepidev koostöö erinevate osaliste vahel. Tähtis on õpetajate, tugispetsialistide ja lastevanemate koostöö (ühised nõudmised, samalaadne abi jms). Vajaduse korral kaasatakse tugispetsialiste väljastpoolt kooli, kohaliku omavalitsuse esindajaid jt.

3. jagu

VALDKONNASISESED JA VALDKONNAÜLESED LÕIMINGU- VÕIMALUSED, ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMISE JA ÕPPEKAVA LÄBIVATE TEEMADE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED

§ 6. Valdkonnasisesed ja valdkonnaülesed lõiminguvõimalused

- (1) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja töö planeerimise ja kooli üldtööplaani tasandil.
- (2) Koolis püüeldakse selles suunas, et õpilasel tekiks suutlikkus ühe õppeaine teadmisi ja oskusi teise õppeainesse üle kanda, ning tekiks suutlikkus koolis õpitut seostada ka argielu teadmiste ja oskustega. Eesmärgiks on toetada õpilaste sisemise lõimingu tekkimist ning üldpädevuste tekkimist.
- (3) Valdkonnasisene ja -ülene õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil.
- (4) Lõimingu saavutamiseks korraldatakse õpet ja kujundatakse õpikeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppeeesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.
- (5) Õppe lõimingu taotlejad tunnivälised ja ülekooolilised projektid kavandatakse õpetajate koostöös iga õppeaasta alguses. Lõiming on õpetajate teadlik tegevus seostada erinevaid teadmisi ja oskusi ning õpimeetodeid nii, et saavutada õppekava ja õpetuse terviklikkus.
- (6) Lõimingu viisi valik on õpetajale vaba. Viisi valik sõltub sellest, mida tahetakse lõimimisega saavutada: kas luua seoseid üksikute õpitulemuste vahel, ainevaldkondade

sees ja ainevaldkondade vahel või soovitakse lõiminguga saavutada kooliastme pädevusi, üldpädevusi või valdkonnapädevusi.

- (7) Lõimingu rakendamise viisid kirjeldatakse kooli õppekava ainevaldkondade kavades sinna kuuluvate õppeainete kohta tervikuna.

§ 7. Üldpädevuste kujundamise põhimõtted

- (1) Pädevus on asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida. Pädevused jagunevad üld-, valdkonna- ja õppeainepädevusteks.
- (2) Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate omavahelises koostöös ning kooli ja kodu ühistöös.
- (3) Lihtsustatud õppes käsitatakse pädevust kui võimetekohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogumit, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida.
- (4) Lihtsustatud õppes eristatakse üldpädevusi ja arenguperioodidel taotletavaid pädevusi. Pädevuste kujundamist kirjeldatakse kooli õppekavas.²
- (5) Üldpädevused kujunevad lihtsustatud õppes kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad ning tugispetsialistid omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös.
- (6) Õpilastes kujundatavad üldpädevused on:

Põhikooli riiklik õppekava	Põhikooli lihtsustatud õppekava
1) <u>kultuuri- ja väärtuspädevus</u>	
suutlikkus hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdiskultuuri sündmustega, väärtustada	tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna, väärtustab maailma eri rahvaste ja kultuuride mitmekesisust, suhtub teisest rahvusest inimestesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt, tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning väärtustab eesti keele ja kultuuri säilimist

² Lihtsustatud õppe õppekava korrigeeritakse ja täpsustatakse siis, kui koolis asub õppima lihtsustatud õppekaval õpilane.

<p>loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;</p>	<p>ja arengut; tunneb ja järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;</p>
<p><i>Tegevused koolis, mis kujundavad eelkõige seda üldpädevust</i> <i>Tähtpäevade (sh vanarahva kalendri tähtpäevade tähistamine): Vabariigi aastapäeva aktus, jõulupidu, jõuluball, õpilaskonverents, minikonverents, loovtööde konverents, emakeele nädal, keeltenädal, loodusnädal, eesti kirjanduse päev, emakeelepäev, erinevad näitused, kohtumised erinevate elualade inimestega, NK ja KT organisatsiooni erinevad üritused, kogukonnapäev. Tegevus õpilasesinduses. Kooliruumide kujundamine ja kaunistamine tähtpäevadeks.</i></p>	
<p>2) sotsiaalne ja kodanikupädevus</p>	
<p>suutlikkus ennast teostada, toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut ja Eesti riiklikku iseseisvust; teada ning järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme ning austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;</p>	<p>on aktiivne ja vastustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust; teab oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab nende eest seista, arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi; järgib vastutustundlikult ühiselu reegleid, konflikte lahendades arvestab seadusi ja moraalinorme;</p>
<p><i>Tegevused, mis kujundavad eelkõige seda üldpädevust</i> <i>Kodanikupäeva tähistamine, Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine, adventiaja alguse tähistamine, emakeelepäeva tähistamine kogukonnapäev, õpetajate päev, kohtumised eri eluvaldkondade inimestega. Tegevus õpilasesinduses. Lapsevanemate ja koostööpartnerite külalistunnid. Ettevõtjalase ringitegevuse pakkumine – minifirmad. Näituste, muuseumide, teatrietenduste, kino külastamine.</i></p>	
<p>3) enesemääratluspädevus</p>	
<p>suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;</p>	<p>mõistab ja väärtustab iseennast ja enda arengut, hindab adekvaatselt oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus, juhib oma käitumist erinevates olukordades; väärtustab tervislikku eluviisi, on füüsiliselt aktiivne;</p>
<p><i>Tegevused, mis kujundavad eelkõige seda üldpädevust</i> <i>Kodanikupäev. Osalemine huviringides. Klassiõhtud, spordipäevad, õppekäigud loodusesse. Tervisedenduse projektides osalemine. Tervisekuu tegevused. Liikluskasvatus ja jalgratturi kursused 3. klassi õpilastele. Karjäärinõustamise nädal.</i></p>	

4) õpipädevus	
<p>suutlikkus organiseerida õpikeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;</p>	<p>õpib vastavalt oma võimetele, planeerib õppimist, sh enesekontrolli, järgib kavandatud. Täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid. On avatud uutele teadmistele ja oskustele;</p>
<p><i>Tegevused, mis kujundavad eelkõige seda üldpädevust</i> <i>Viktoriinid, ainepäevad, projektõpe, e-õppe päevad, huvitavad koolitunnid vanemalt õpilaselt nooremale ja vastupidi, Tagasi kooli, tunnustamishommikud, õpikojad (TÜ). Muuseumitunnid, teemapäevad või – nädalad. III kooliastme loovtöö. Tegevus õpilasesinduses. Osalemine erinevates teadusprojektides. Projektõppe päevad. Teadmuspäev.</i></p>	
5) suhtluspädevus	
<p>suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeles, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektselt viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;</p>	<p>suhtleb olukorda ja suhtlemispartnereid arvestades, esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus; loeb, mõistab, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel, kasutab teabevahendeid; mõistab ja kasutab võõrkeeles lihtsamaid igapäevaseid väljendeid ning fraase, tuginedes vajaduse korral abivahenditele;</p>
<p><i>Tegevused, mis kujundavad eelkõige seda üldpädevust</i> <i>Spordipäevad, ülekoolilised üritused, orienteerumispäev, matkapäevad, erinevad ainenädalad ja ainepäevad, projektõpe, väljasõidud/õppereisid, valikkursus „Draamaõpetus“, osalemine õpilasesinduse töös ning nende korraldatud üritustel. Tegevus õpilasesinduses. Emakeelepäeva tähistamine. Klassiõhtud. Loovtöö esitlemine ja kaitsmine 8. klassis. A-võõrkeele lisatunnid vaba tunniressursi arvelt.</i></p>	
6) matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	
<p>suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboloid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike</p>	<p>lahendab elulisi probleemsituatsioone, kasutades omandatud matemaatilisi ja/või tehnoloogiaalaseid teadmisi-oskusi ning (abi)vahendeid; mõistab inimese ja</p>

<p>mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõendus põhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;</p>	<p>keskkonna vahelisi seoseid, suhtub elukeskkonda vastutustundlikult ja hoolivalt, elab ning tegutseb loodust ja keskkonda säästvalt;</p>
<p><i>Tegevused, mis kujundavad eelkõige seda üldpädevust</i> <i>QR koodide jaht, rahvusvaheline matemaatika ja π päev, olümpiaadid ja konkursid, projektõpe, bioloogia, füüsika, keemia õpikojad; TÜ Teaduskooli kursused, valikkursused „Praktiline loodusteadus“. Matemaatika-võistlusel „Känguru“ osalemine. Vaba tunniressursi arvelt matemaatika lisatunnid. Matemaatika õpetamine tasemeõpperühmades. TÜ Teaduskooli õpikojad. Robotika valikaine 1. ja 2. klassis.</i></p>	
<p>7) ettevõtlikkuspädevus</p>	
<p>suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärgi, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske; rakendada finantskirjaoskust;</p>	<p>on tegutsemisaldis, väärtustab praktilist tööd ja on valmis kutse- ja elukestvaks õppeks. Hindab adekvaatselt oma võimeid. Püstitab ja täidab endale seatud eesmärgi ning võtab vastutuse oma tegude eest;</p>
<p><i>Tegevused, mis kujundavad eelkõige seda üldpädevust</i> <i>Projektõpe, jõululaat, töövarjupäev, konverentsid, õpetajate päev, kogukonnapäev, minifirmad, kohvikutepäev koolis, õpilasfirmad, loovtööde koostamine. Tegevus õpilasesinduses. Tegevus ülekoolliste ürituste ettevalmistamisel. Klassiõhtute ja –ürituste korraldamises osalemine. Heategevuses ja vabatahtlikus töös osalemine.</i></p>	
<p>8) digipädevus</p>	
<p>suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvates ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning</p>	<p>orienteerub ja tegutseb infotehnoloogilises maailmas eesmärgipäraselt ja turvaliselt. Otsib ja kasutab infot, tunneb lihtsamaid programme ja keskkondi. Järgib üldkehtivaid moraali- ja väärtuspõhimõtteid.</p>

osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu morali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.	
<p><i>Tegevused, mis kujundavad eelkõige seda üldpädevust</i></p> <p><i>Ainepäevad, projektõpe, erinevatel konverentsidel digivahendite kasutamine, õppetunnid arvutiklassis, aineteülesed projektid, blogid, konkurssidel osalemine, referaatide, uurimistöode, loovtööde koostamine ja esitlemine, robotika ja tehnoloogiaring põhikoolile. Loovtööd III kooliastmes. Informaatika valikaine õppekava osana 3.;4.; 5.; 6.; ja 7. klassis. Multimeedia valikaine 1.; 2. ja 3. klassis. Osalemine erinevates e-programmides. Internetipõhistel konkurssidel osalemine. Tegevus õpilasesinduses (plakatite ja veebireklaamide koostamine kooliürituste reklaamiks.</i></p>	

- (4) Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna õppeainete õpetamise peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad lõiming teiste ainevaldkondade õppeainetega ning tunni- ja kooliväline tegevus. Valdkonnapädevuste kirjeldused on esitatud ainevaldkondade kavades.
- (5) Õpetuse integratsioon toetab õpilase üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Õpetuse integratsioon saavutatakse läbivate teemade, temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ja –viiside abil. Õpetuse integratsioon eeldab kokkulepitud õppekorralduse ja hindamis põhimõtete järgimist, õpetajatevahelist koostööd pädevuste konkretiseerimisel, õpetuse eesmärkide püstitamisel, õpisisu loomisel ja eri ainetele ühiste probleemide ja mõistestiku määratlemisel.
- (6) Ainekavades esitatakse nii klassiti õpitulemused kui ka õpitulemused õpeteemade läbimisel. Õpitulemused toetavad valdkonnapädevuste kujunemist. Õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust. Väärtushoiakuid väljendavaid õpitulemusi numbriliselt ei hinnata, vaid antakse nende saavutatuse kohta õpilasele tagasisidet.

§ 8. Õppekava läbivate teemade käsitlemise põhimõtted

- (1) Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on valdkonnaülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.
- (2) Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige (põhimõtted):
- 1) õpikeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmäärke;
 - 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlemised, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekooolilisi projekte.

Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;

3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;

4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas individuaalselt või rühmatöona;

5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälisist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

(3) Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

1) Läbiv teema „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine“

<p>Läbiva teemaga „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine“ – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid;</p>
I KOOLIASTE
<p>Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes aitab õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisse ning toetab esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse õpilasel kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.</p> <p><i>Karjääriõpetust teostatakse I kooliastmes ainetundides, klassijuhataja tundides. Õpetust toetavad ainealased ning klassiüritused ja õppekäigud. Õpioskuste kujundamine ja õpetamine koostöös õpetajaga, õppeprotsessi pidev reflekteerimine. Hobide tutvustamine (õpilased, vanemad), huviringid, paaris- ja rühmatööd. Töövarjuprojekt „Laps tööle kaasa!“. Kogukonnapäev, jõululaat, külalisesinejad, õppekäigud. Tutvumine kohalike ettevõtetega.</i></p>
II KOOLIASTE
<p>Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine“ käsitlemine II kooliastmes</p> <p>Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.</p> <p><i>Karjääriõpetust teostatakse II kooliastmes ainetundides, klassijuhataja tundides. Õpetust toetavad ainealased ning klassiüritused ja õppekäigud. Õpioskuste kujundamine ja õpetamine. Hobide tutvustamine (õpilased), huviringid, paaris- ja rühmatööd, rollimängud. Töövarjuprojekt „Laps tööle kaasa!“. Kogukonnapäev, jõululaat, külalisesinejad, õppekäigud, õpilaskohvikud. Tutvumine kohalike ettevõtetega.</i></p>

III KOOLIASTE

Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri kujundamine“ käsitlemine III kooliastmes
Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub õpilase võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, kujundatakse iseseisva õppimise oskus, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ja hoiakute omandamisel. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millised eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Erinevate õppetegevuste kaudu võimaldatakse õpilasel saada ülevaade tööturu üldisest olukorrast ja tuleviku prognoosidest, erinevatest töödest eri tegevusvaldkondades ameti- ja kutsealadel ning kasutada seda infot nii tulevase õpitava eriala valimisel kui ka pikemaajalisel karjääri kujundamisel. Erinevate ametite ja elukutsete tutvustamisel pööratakse tähelepanu töö iseloomule, töökeskkonnale, töötingimustele, vajalikele teadmistele, oskustele ja isikuomadustele. Tähtis on käsitleda töö ja kutsega seotud stereotüüpseid suhtumisi kriitiliselt, et need ei muutuks õpilase tulevikuväljavaadete piirajateks. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus kasutada karjääriteenuseid (karjääriõpe, -info ja -nõustamine) ning omandada karjääriplaani koostamiseks valikud teadmised ja oskused.

Karjääriõpetust teostatakse III kooliastmes ainetundides, klassijuhataja tundides ning Võru Töötukassa karjääripetsialistide korraldatud grupi- ning individuaalnõustamiste käigus. Ametite tutvustamine klassijuhatajatunnis, kandideerimisdokumentide koostamine ainetundides. Õpetust toetavad ainealased üritused, klassiüritused ja õppekäigud, kohtumised erinevate eluvaldkondade esindajatega ning vilistlastega, kogukondlik karjääripäev.), Huviringid, paaris- ja rühmatööd, rollimängud. Töövari ja õpilasvari. Kogukonnapäev, jõululaat, külalisesinejad, õppekäigud, õpilaskohvikud. Tutvumine kohalike ettevõtetega. 8. klassi eelkutsapäevad EWERS-is, osalemine kutseõppeasutuste lahtiste uste päevadel, maakonna haridusfestil, rahatarkus ja ettevõtlus e-õppe päevade projektides, osalemine õpilasmaleva töös.

2) Läbiv teema „Keskond ja jätkusuutlik areng“

Läbiva teema „Keskond ja jätkusuutlik areng“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustab jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.

Läbiva teema käsitlemisega suunatakse õpilast:

- 1) aru saada loodusest kui terviküsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest;
- 2) aru saada inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest;
- 3) väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;

- 4) arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklikke keskkonnaalaseid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele;
- 5) võtma vastutust jätkusuutiku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.

I KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes tugineb õpilase kogemustele, igapäevaelu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele. Õppe ja kasvatuse kaudu taotletakse õpilase keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.

Läbiva teema õpetust toetavad õppekäigud, õuesõppetunnid, praktilised tööd, loodushariduslikud koostööprojektid, õppekäigud ja –matkad, lõiminguprojektid, jäätmekäitluse õppimine ning vastavad praktilised tööd, taaskasutus, toidujäätmete vähendamine (kodus ja sööklas võtan paraja portsu), vermikomposter, küünlatümbriste jaht ja patareide kogumine, õppeprojektid ja –videod, koostöö keskkonnaametiga, välislektorid, projektid „Autovaba päev“ ning „Rattaga kooli“, taimekasvatuseprojektid, Hullu Teadlase projektid, töötoad, kooliümbruse korrashoid. Läbivat teemat käsitletakse kõikides ainetundides ning klassijuhataja tundides. Tundides vestlused kokkuhoiust (vesi, elekter) ja keskkonna hoiust. KIK projekti õppekäigud.

II KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.

Läbiva teema õpetust toetavad õppekäigud, õuesõppetunnid, praktilised tööd, loodushariduslikud koostööprojektid, õppekäigud ja –matkad, lõiminguprojektid, jäätmekäitluse õppimine ning vastavad praktilised tööd, taaskasutus, toidujäätmete vähendamine, vermikomposter, õppeprojektid ja –videod, koostöö keskkonnaametiga, välislektorid, projektid „Autovaba päev“ ning „Rattaga kooli“, töötoad, kooliümbruse korrashoid. Tundides vestlused kokkuhoiust (vesi, elekter) ja keskkonna hoiust. KIK projekti õppekäigud. Läbiva teema õpetamist toetavad ainetundides aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ning rollimängud, lisaks praktilised tööd, ainealased projektid ning uurimused, klasside-, koolide- ning rahvusvahelised loodushariduslikud koostööprojektid.

III KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub kohalike ning globaalsete keskkonna- ja inimarenguprobleemide käsitlemisele. Eesmärk on kujundada arusaama loodusest kui terviksüsteemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja -ressurssidest. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ning rollimängud. Õpitavad teadmised, oskused

ja hoiakud loovad eeldused vastutustundliku ning säästva suhtumise kujunemiseks oma elukeskkonda ning eetiliste, moraalsete ja esteetiliste aspektide arvestamiseks igapäevaelu probleemide lahendamisel.

Läbiva teema õpetust toetavad õppekäigud, õuesõppetunnid, praktilised tööd, loodushariduslikud koostööprojektid, õppekäigud ja –matkad, lõiminguprojektid, jäätmekäitluse õppimine ning vastavad praktilised tööd, taaskasutus, vermikomposter, küünlaümbriste jaht ja patareide kogumine, õppeprojektid ja –videod, koostöö keskkonnaametiga, välislektorid, projektid „Autovaba päev“ ning „Rattaga kooli“, taimekasvatuseprojektid, Hullu Teadlase projektid, töötoad, kooliümbruse korrashoid. Läbivat teemat käsitletakse kõikides ainetundides ning klassijuhataja tundides. Tundides vestlused kokkuhoiust (vesi, elekter) ja keskkonna hoiust. KIK projekti õppekäigud. Läbiva teema õpetamist toetavad ainetundides aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ning rollimängud, lisaks praktilised tööd, ainealased projektid ning uurimused, klasside-, koolide- ning rahvusvahelised loodushariduslikud koostööprojektid. Loovtöö koostamine.

3) Läbiv teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“

Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

Läbiva teema käsitlemisega suunatakse õpilast:

- 1) väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatus ja vabatahtlikkusel põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist;
- 2) olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama;
- 3) tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi;
- 4) mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;
- 5) mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides;
- 6) mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusse ja selles osalemisse.

I KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskne saada koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemusi. Selle viisid on õpilaste vabatahtlik tegevus, nt talgutöö, ühisürituste korraldamine vms. Lähtudes paikkonna võimalustest, tutvustatakse õpilasele kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.

Eesti Vabariigi aastapäev, minikonverentsid; heategevusprojektid: jõulukaardid, helkurid, kingitus nõrgemale (loomade varjupaigad), sooviraadio, lasteaias ja hooldekodus esinemine; jõululaadal osalemine, klasside kohvikud, tutvumine kodukandi ettevõtetega, noorkotkad ja kodutütred, nende tegevus, esinemine üritustel, kogukonnapäev, Hullu Teadlase teadusprojektid.

II KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on oluline toetada õpilase initsiatiivi ning pakkuda talle võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Oluline on suunata õpilasi leidma jõukohastele probleemidele loomingulisi lahendusi ning aidata neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust.

Osalemine õpilasesinduse töös, autovabade päevade ja liikuma kutsuvate vahetundide korraldamine, vabatahtlik töö kogukonna üritustel, klasside kohvikud, tutvumine kodukandi ettevõtetega, noorkotkad ja kodutütred, nende tegevus, esinemine üritustel, kogukonnapäev. Rollimängud: ohutus ainetunnis, märka abivajajat, käitumine ohtlikus olukorras. Eesti Vabariigi aastapäev.

III KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seostele. Tähtsal kohal on riigi demokraatliku valitsemise korraldus ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalused kohaliku ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel. Kodanikualgatuse ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna hüvanguks ning teda julgustatakse neis tegevustes osalema.

7. klassi projektõppe päevad teemal „Ettevõtlus ja rahatarkus“, välisesinejad riigikogukogust, kohalikust omavalitsusest. Osalemine õpilasesinduse töös, autovabade päevade ja liikuma kutsuvate vahetundide korraldamine, vabatahtlik töö kogukonna üritustel, klasside kohvikud, tutvumine kodukandi ettevõtetega, noorkotkad ja kodutütred ning nende tegevus, esinemine üritustel, kogukonnapäev, kodanikupäev, ühised üritused naaberkoolidega, loovtöö raames ürituste organiseerimine, tantsuväljakutse. Õpilaste omaalgatuslike ürituste korraldamine. Õpilasesinduse õppepäevad koos Setomaa koolidega. Heategevuslikud üritused, osalemine kooliürituste ja klassiõhtute ning klassiürituste korraldamisel ning nendest aktiivne osavõtt.

4) Läbiv teema „Kultuuriline identiteet“

Läbiva teema „Kultuuriline identiteet“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis. Läbiva teema käsitlemisega suunatakse õpilast:

- 1) omandama teadmisi Eesti kultuuri, sealhulgas eesti rahvuskultuuri ja teiste kultuuride kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta;
- 2) mõistma ennast kultuuri kandjana, edasiviijana ja kultuuride vahendajana;
- 3) mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana;
- 4) olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingsusse, taunima diskrimineerimist;
- 5) tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
- 6) teadvustama ning tundma õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust.

I KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on oluline pakkuda õpilasele võimalust osaleda oma kultuurikeskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilasel aidatakse jõuda mõistmiseni, et teatud tavad ja kombed on omased teatud kultuurile. Õppe ja kasvatusena kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu uue ja erineva suhtes ning positiivset suhtumist sellesse. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetest teiste kultuuridega.

Noorkotkad ja kodutütred, Eesti Vabariigi aastapäev ning selle pühendatud minikonverents ja töötoad; rahvakalendri tähtpäevade tähistamine (jõulud, kadri- ja mardipäev, vastlad) ja nende kommetest teavitamine. Võromaa kultuur ja võro keel, võro keele nätal, kodukandi tuntumad inimesed ja nende tegevusega tutvumine, pärimustantsud, -laulud ja -mängud, Uma Pido. Üldiselt tunnustatud käitumisharjumuste õppimine ja kujundamine. Uudishimu toetamine uue ja erineva suhtes, positiivse suhtumise kujundamine (allikad: õppetekstid, juturaamatud, Jänku Jussi lood, Lotte lood, Sipsik). Emakeelepäeva, eesti kirjanduse päeva tähistamine, keeltenädalad, eTwinning, laulupidu, tantsupidu, teadmuspäev, kogukondlikul karjäärpäeval osalemine, huviringidest osavõtt. Sõbrapäeva ja Halloweeni tähistamine, koolisisesed näitused. Teatri ühiskülastused, muuseumi külastused, kinokülastused, näitusekülastused vms õppekäigud võimaluse korral.

II KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on tähtis kujundada positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning vältida eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse respektierima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Õppes ja kasvatuses leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näiteks koolide ja rahvusvaheliste projektide kaudu.

Noorkotkad ja kodutütred, Eesti Vabariigi aastapäev ning selle pühendatud õpilaskonverents; rahvakalendri tähtpäevade tähistamine (jõulud, kadri- ja mardipäev, vastlad) ja nende kommetest teavitamine. Võromaa kultuur ja võro keel, võro keele nätal,

kodukandi tuntumad inimesed ja nende tegevusega tutvumine, pärimustantsud, -laulud ja –mängud, Uma Pido. Emakeelepäeva, eesti kirjanduse päeva tähistamine, keeltenädalad, eTwinning, Erasmus projekt, STEAM õpe, laulupidu, tantsupidu, teadmuspäev, kogukondlikul karjääripäeval osalemine, huviringidest osavõtt. Sõbrapäeva ja Halloweeni tähistamine, koolisisesed näitused. Teatri ühiskülastused, muuseumi külastused, kinokülastused, näitusekülastused vms õppekäigud võimaluse korral. Ainetundides multikultuursuse õppimine, vastastikune rikastamine.

III KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on tähtis kujundada positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning vältida eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse respektierima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Õppes ja kasvatuses leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näiteks koolide ja rahvusvaheliste projektide kaudu.

Noorkotkad ja kodutütred, Eesti Vabariigi aastapäev ning selle pühendatud õpilaskonverents; rahvakalendri tähtpäevade tähistamine (jõulud, kadri- ja mardipäev, vastlad) ja nende kommetest teavitamine. Võromaa kultuur ja võro keel, võro keele nätal, kodukandi tuntumad inimesed ja nende tegevusega tutvumine, pärimustantsud, -laulud ja –mängud, Uma Pido. Emakeelepäeva, eesti kirjanduse päeva tähistamine, keeltenädalad, eTwinning, laulupidu, tantsupidu, teadmuspäev, kogukondlikul karjääripäeval osalemine, huviringidest osavõtt. Sõbrapäeva ja Halloweeni tähistamine, koolisisesed näitused. Teatri ühiskülastused, muuseumi külastused, kinokülastused, näitusekülastused vms õppekäigud võimaluse korral. Ainetundides multikultuursuse õppimine, vastastikune rikastamine. Loov- ja uurimistööde koostamine ja kaitsmine, loovtööde konverents.

5) Läbiv teema „Teabekeskond ja meediakasutus“

Läbiva teema „Teabekeskond ja meediakasutus“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskkonda, suudab kriitiliselt analüüsida ja kasutada meediamailma sisu ja allikaid, tunnustab autorsust, oskab luua kvaliteetset meediasisu, arvestades oma eesmäärke ja ühiskonnas omaksvõetud suhtlemise norme, ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas teabekeskkonnas.

Läbiva teema käsitlemisega suunatakse õpilast:

- 1) mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;
- 2) valima olukorrale vastava suhtluskanali ja -registri;
- 3) määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;
- 4) arendama kriitilise teabeanalüüsi oskust;
- 5) tegutsema meediakeskkonnas turvaliselt ja vastutustundlikult.

I KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskmes õpilase igapäevane suhtluskeskkond. Õpetaja abil ja kaaslaste toel harjutakse kirjeldama oma tegevust

eakohases meediakeskkonnas. Õpilane õpib mõistma temale suunatud teadete suhtluseesmärki ning eristama olulisi teateid ebaolulistest. Samuti harjub õpilane mõistma, millised käitumisnormid kehtivad privaatses ja millised avalikus ruumis, sealhulgas turvaline käitumine sotsiaalmeedias. Läbiva teema rõhuasetused toetavad I kooliastmes inimeseõpetuse, emakeele ning teiste õppeainete kaudu toimuvat suhtlemisuskuste kujundamist. Õpilase eakohast meediakasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.

Lisaks inimeseõpetusele, emakeelele ja teistele ainetundidele toetavad seda läbivat teemat koolis ka valikained multimeedia ja informaatika. Õpilased õpivad ekooli kasutamine ja suhtlemine selles keskkonnas; luuakse oma veebikontod ja õpitakse neid haldama. Õpitakse erinevate õpikeskkondade kasutamist, ekirja kirjutamist, tekstitöötlust, viitamist internetiallikatele, tutvutakse meediaallikatega, pööratakse tähelepanu digiturvalisusele. Maakondlik teadmuspäev, kogukondlik karjäärpäev, koolisisesed võistlused ja konkursid, eTwinningu projektid, veebipõhised konkursid.

II KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on keskmes avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning peamiste suhtluskanalite tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valib sobiva suhtlusviisi. Teise kooliastme jooksul harjutakse lugema ja kuulama uudist, hindama selle õigsust ning tuvastama uudises puuduvat teavet.

Avalik/privaatne ruum, ekirja kirjutamine, turvaline suhtlemine sotsiaalmeedia gruppides, info talletamine, digiturvalisus ja digihügieen, avalik-õiguslik meedia ja erameedia, viitamine, infoallikate kriitiline hindamine. Õpioskuste olümpiaad, kogukondlik karjäärpäev, koolisisesed võistlused ja konkursid, eTwinningu projektid, veebipõhised konkursid.

III KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes õpib õpilane mõistma ja analüüsima meedia rolle ühiskonnas, sealhulgas majanduselus, ning kasutama meediat teabeallikana. Senisest olulisemaks muutub teabe usaldusväärsuse kriitiline hindamine, kuna õpilane kasutab leitud teavet järjest rohkem isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õppeprotsessis mõistab õpilane internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning õpib ennast ja oma privaatsust kaitsma; iseseisev teabeotsing muutub õpilasele harjumuspäraseks. Läbiva teema käsitlemine loob võimalused analüüsida meediaga seotud problemaatilisi olukordi (eraellu sekkumine, väärteabe edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).

Valeuudise/väärteabe äratundmine, loovtööde koostamine, tekstitöötlus ja esitluste koostamine, tehisintellekti kasutamise võimalused. Maakondlikud ja vabariiklikud konkursid ning olümpiaadid, Tartu Ülikooli Teaduskooli õpikojad, kogukondlik karjäärpäev, koolisisesed võistlused ja konkursid, eTwinningu projektid, veebipõhised konkursid.

6) Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon“

Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

Läbiva teema käsitlemisega suunatakse õpilast:

- 1) omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
- 2) mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;
- 3) aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest;
- 4) mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamise seotud eetilistes küsimustes;
- 5) kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi *IKT*) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
- 6) arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.

I KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid, vormistades arvutiga loovtöid. Soovitav on kasutada eelkõige frontaalset õpetamismeetodit ning mängulisi arvutiprogramme. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise integreerimise kaudu õppetegevusse.

Läbiva teema rakendumist toetavad valikkained multimeedia, robotika, informaatika ning robotikaring. EKooli kasutamine, oskus kasutada Microsofti keskkonda, ekirja koostamine, videotunnis osalemine, internetiturvalisus, erinevad õppekeskkonnad (Quizlet, Quizizz, Kahoot, 99 math), autoriõigusele viitamine. Ozobotid, Beebotid, fotokollaazi pildistamise erinevad võtted, koomiksid, animatsioonid, tehisintellekti võimalused.

II KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes põhineb eelkõige kooli ja õppetööga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses. Arvutipõhises õppes on soovitatav kasutada rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid.

Veebisõnaraamatud, GeoGebra, CalcMe. Info otsimine; andmete, info ja digisisu jagamine, allikate usaldusvääruse hindamine, postrite tegemine veebis, programmeerimise algtõed. Arvutiosad. Tehisintellekti võimalused. Õppimine e-õppe keskkondades, infootsing, ainealased referaadid, fotonäitused. Ringitöö tehnoloogiaõppe toetamiseks.

III KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes kujundab IKT rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes. Nende pädevuste kujundamiseks tuleb erinevate õppeainete õpetajatel lõimida oma ainetundidesse IKT rakendamisel põhinevaid meetodeid ja töövõtteid. Lisaks arvutiklassis peetud ainetundidele on III kooliastmes soovitatav kasutada nüüdisaegseid IKT-vahendeid ka kodutööde ja õueõppe puhul.

Õppimine e-õppe keskkondades, infootsing, ainealased referaadid, fotonäitused. Ringitöö tehnoloogiaõppe toetamiseks. Loovtööde ja uurimistööde vormistamine. 3D printimine. Digisisu loomine.

7) Läbiv teema „Tervis ja ohutus“

Läbiva teema „Tervis ja ohutus“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.

- a) Tervisekasvatus põhineb õpilaste tervisega seonduvate teadmiste ja hoiakute ning sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamisel. Seda toetab tervist edendava kooli põhimõtete rakendamine koolis.
- b) Ohutuse valdkonnas õpetatakse käituma ohutult liiklus-, tule-, veeohu ja teiste keskkonnast tulenevate ohtude puhul ning otsima vajaduse korral abi.

Läbiva teema käsitlemisega suunatakse õpilast:

- 1) leidma ja kasutama tõendusmaterjali informatsiooni tervisega ja turvalisusega seotud otsuste tegemiseks;
- 2) tutvuma põhiliste ohuallikate, ohuolukordade ja nende võimalike tekkemehhanismidega ning eristama ohtlikke ja ohutuid olukordi;
- 3) tutvuma turvalisust ja ohutust suurendavate vahendite (sh kaitsevahendite) ja võimalustega;
- 4) analüüsima erinevate (isiklike, sotsiaal-majanduslike, kultuuriliste ja keskkonna jt) tegurite mõju tervisele ja turvalisusele;
- 5) seadma tervise ja ohutusega seotud eesmärgid ning analüüsima nende saavutamist;
- 6) käituma tervist toetavalt, terviseriske ja ohte ennetavalt;
- 7) kasutama turvalisust ja ohutust suurendavaid vahendeid;
- 8) rakendama teadmisi, enesekohaseid ja sotsiaalseid oskuseid tervise, ohutuse ja turvalisuse suurendamiseks;
- 9) märkama ja analüüsima ohuallikaid ja ohuolukordi ning hindama enda ja teiste käitumise võimalikke tagajärgi;
- 10) tegutsema ennast ohtu seadmata vastavalt ohuolukorrale;
- 11) analüüsima tervise, ohutuse ja turvalisusega seotud käitumist ja selle tagajärgi;
- 12) märkama ja andma esmast abi ennast ohtu seadmata;
- 13) kutsuma abi erinevates ohuolukordades (liiklus-, vee- või tuleõnnetuse või terviseprobleemi korral, lõhkeaine leidmisel, hädaolukorras jne);

- 14) pöörduma tervise, ohutuse ja turvalisusega seotud küsimustes usaldusväärse täiskasvanu poole;
- 15) väärtustama enda ja teiste tervist, ohutust ja turvalisust;
- 16) käituma hoolivalt ja lugupidavalt enda, teiste ning ümbritseva keskkonna suhtes;
- 17) aktsepteerima ja järgima üldtunnustatud reegleid;
- 18) looma tervist toetavat ja turvalist keskkonda ja olema oma käitumisega eeskujuks.

I KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes pannakse rõhk tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamisele. Õppija omandab eakohased teadmised ja oskused seondvalt tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse ja sotsiaalse aspektiga ning kujuneb tervist väärtustav hoiak. Selles vanuses on tähtis, et õpilane mõistaks ohu olemust ja selle tekkepõhjusti oma igapäevases keskkonnas ning omandaks oskused käituda ohutult ja turvaliselt. Õppemeetoditest on rõhk jutustustel, aruteludel, rühmatöödel, demonratsioonidel, rollimängudel ja käitumise modelleerimisel.

Tervisekuu, spordinädal, kevadsammude väljakutse, tervisliku toitumise propageerimine, spordiringid, suitsuprii klass, liikluskasvatus, orienteerumispäevad, spordipäevad, matkapäevad liikuma kutsuvad vahetunnid, suusa- ja uisutunnid, vaimse tervise väärtustamine, kogukonnapäev. Koolivälised spordiringid, Tervise Arengu Instituudi, Võru politsei, Päästeameti, Keskkonnameti ja Maanteeameti teavitus- ja ennetustegevus projektid, maakondlikud ja vabariiklikud spordivõistlused. Liikuma Kutsuv Kool: liikumispausid ainetunnis, õuevahetunnid, õuesõppe tunnid, tantsuvahetunnid. Sportlik huvitegevus kooli juures. Autovaba päev, rattaga kooli. Ujumisõpetuse algkursus, jalgratturi koolitus. Kooliõe loengud ja tervisekontrollid. Tugipersonali olemasolu koolis.

II KOOLIASTE

Läbiva teema „Tervis ja ohutus“ käsitlemisel II kooliastmes pööratakse teadmiste ja oskuste kujundamise kõrval tähelepanu eelkõige vastavasisuliste väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad nt vigastused, ohu tekkimine, alkoholi jt uimastite kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus). Õppemeetoditest sobivad aktiivõppemeetodid, arutelu, rühmatöö, rollimängud ja demonratsioonid. Õppetööd ainetundides saavad täiendada noortelt noortele metoodikal põhinevad tunnivälised projektid.

Tervisekuu, spordinädal, kevadsammude väljakutse, tervisliku toitumise propageerimine, spordiringid, suitsuprii klass, liikluskasvatus, orienteerumispäevad, spordipäevad matkapäevad, suusa- ja uisutunnid, vaimse tervise väärtustamine, kogukonnapäev. Välisloengud, ennetustöö. Noorkotkaste ja kodutütarde retked. Koolivälised spordiringid, Tervise Arengu Instituudi, Politsei- ja Piirivalveameti, Päästeameti, Keskkonnameti ja Maanteeameti teavitus- ja ennetustegevuse projektid, maakondlikud ja vabariiklikud spordivõistlused. Liikuma Kutsuv Kool: liikumispausid ainetunnis, õuevahetunnid, õuesõppe tunnid, tantsuvahetunnid. Sportlik huvitegevus

kooli juures. Autovaba päev, rattaga kooli. Kooliõe loengud ja tervisekontrollid. Tugipersonali olemasolu koolis.

III KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes pööratakse tähelepanu tervist ja ohutust väärtustavate hoiakute kujundamisele ning tervisliku ja ohutu käitumise oskuste arendamisele. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, diskussioon, juhtumianalüüsid, rühmatöö, uurimisprojektid ja rollimängud. Tähtsal kohal on ka õpilastega korraldatavad klassivälised ennetusprogrammid ning õpilaste maksimaalne kaasamine tervist edendavatesse ja ümbritseva turvalisust suurendavatesse tegevustesse. *Tervisekuu, kevadsammude väljakutse, tervisliku toitumise propageerimine, spordiringid, suitsuprii klass, liikluskasvatus, orienteerumispäevad, spordipäevad matkapäevad, liikuma kutsuvad vahetunnid, suusa- ja uisutunnid, vaimse tervise väärtustamine, kogukonnapäev. Välislektorid, ennetustöö. Noorkotkaste ja kodutütarde retked. Koolivälised spordiringid, Tervise Arengu Instituudi, Politsei- ja Piirivalveameti, Päästeameti, Keskkonnameti ja Maanteeameti teavitus- ja ennetustegevuse projektid, maakondlikud ja vabariiklikud spordivõistlused. Ämmaemanda seksuaalnõustamine.*

8) Läbiv teema „Väärtused ja kõlblus“

Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus“ käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Läbiva teema käsitlemisega suunatakse õpilast:

- 1) tunnustama väärtusi, kõlblisi norme ja viisakusreegleid;
- 2) analüüsima süstemaatiliselt kõlblisi norme ja väärtusi;
- 3) arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma;
- 4) juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel;
- 5) osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima;
- 6) reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtete üle, kasutades kõlbliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi.

I KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on rõhk iseenda tundmaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväarikust, lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduste pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust. Õppemeetoditest on esikohal töö jutustustega, rollimängud, arutelud ja õpetaja selgitused, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima.

Koolisümboolika, enesekasvatus, kohustused, kõik õppeained, kõik koolis toimuv tugineb kooli põhiväärtustele. Ilukirjanduslike tekstide lugemine, arutelu tekstide põhjal.

Minapilt – emotsioonid- mina ja teised. Viisakus, kooli kodukorra täitmine. Rollimängud ja dramatiseeringud. Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine. Koostöö erinevate huvigruppidega. Noorkotkad ja kodutütred. Lõiminguprojektid.

II KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemisega II kooliastmes teadvustatakse ja mõtestatakse kõlbelisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbeliste normide taustal. Õpilase mõttearendustesse tuleks suhtuda paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamusi. Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, aktiivõppemeetodid, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu ning rollimängud. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid kõlbelisi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.

Rühmatöö oskuste arendamine ainetundides. Õppe- ja ilukirjanduse lugemine. Külalislektorid. Rollimängud, dramatiseeringud. Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine. Koostöö erinevate huvigruppidega. Noorkotkad ja kodutütred. Lõiminguprojektid. Kooli väärtused, väärtusmängude mängimine ja väärtusarutelud klassijuhataja tundides.

III KOOLIASTE

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes toob selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbeliste normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuurilise mõõtmise. Erinevate maailmavaadete ja religioonide tutvustamisega (ajaloos ning tänapäeval) toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ning kogemuste põhjal juhitakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlbelisuse teemade üle, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama oma seisukohti, pidades silmas eelarvamusteta, taktitundelist, avatud ja lugupidavat suhtumist erinevatesse arusaamadesse. Sobilik on teha uurimisprojekte, mis võimaldavad käsitleda küsimusi sügavamalt ja mitmekülgsemalt.

Kodukoha ajaloo ja kultuuri väärtustamine. Õppe- ja ilukirjanduse lugemine –arutelud. Rollimängud, dramatiseeringud. Eesti Vabariigi aastapäeva, kodanikupäeva tähistamine. Koostöö erinevate huvigruppidega. Noorkotkad ja kodutütred. Lõiminguprojektid. Religioon, multikultuursus. Külalislektorid, uurimis- ja loovtööd. Kooli väärtused, väärtusmängude mängimine ja väärtusarutelud klassijuhataja tundides.

4. jagu

ÕPPIMISE KÄSITUS JA ÕPIKESKKOND

§ 9. Õppimise käsitlus

- (1) Kooli õppekavas käsitletakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes. Konkreetsemalt tähendab see selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks.
 - a) Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab vastastikusel toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks.
 - b) Õpikeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatustegevusega ning õpikeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused.
 - c) Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimete kohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasi ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima.
 - d) Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised.
 - e) Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus.
 - f) Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.
- (2) Õpetamine on õpikeskkonna ja õppetegevuse organiseerimine viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.
- (3) Kasvatus on õpilase suhete kujundamine teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskujut, toetada õpilaste loomupärast soovi enda identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.
- (4) Õpet kavandades ja ellu viies:
 - 1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, terviseseisundit, huvi ja kogemusi;
 - 2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;

- 3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
- 4) kasutatakse teadmisi ja oskusi realses olukorras; tehakse uurimistööd (koostamisel lähtutakse kooli poolt kinnitatud alusmaterjalidest) ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
- 5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
- 6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audiovisuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, projektõpet, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
- 7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
- 8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igaühe individuaalsust.

§ 10. Õpikeskkond

- (1) Õpikeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õpikeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab õppekava alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.
- (2) Kool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.
- (3) Kooliaasta III trimestril toimub kooliõhtu tulevase I klassi õpilastele ja lastevanematele.
- (4) Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:
 - 1) osaleb kogu Vastseliina Gümnaasiumi koolipere;
 - 2) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatusena seotud osaliste vahel;
 - 3) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväärikust ning isikupära;
 - 4) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;
 - 5) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
 - 6) välditakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
 - 7) ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;
 - 8) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;
 - 9) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
 - 10) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;
 - 11) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida

iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;

12) korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.

(7) Füüsilist keskkonda kujundades jälgib Vastseliina Gümnaasium, et:

1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;

2) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu;

3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;

4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;

5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja vahendeid;

6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt;

(6) Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume ning (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õppekeskkonnas, tagades õpilaste vaimse ja füüsilise turvalisuse ja tervise kaitse.

(7) Õppe- ja kasvatustööd toetavad kooli juures asuv muusikakool, kooli tugispetsialistid, kooli raamatukogu, spordiklubi, hokiklubi, noortemaja ja rahvamaja.

§ 11. Distantõppe käsitus

(1) Distantõppe õiguslik korraldus tuleneb PGS § 24 lõikest 5, mille kohaselt juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimuv õpe, mida võib korraldada e-õppena (edaspidi käesoleva dokumendi tähenduses distantõpe).

(2) Eesmärgiga tõkestada tuvastatud nakkushaiguse levikut, vormistab direktor distantõppele ülemineku otsuse käskkirjaga. Enne käskkirja andmist tuleb distantõppele ülemineku otsus eelnevalt kooskõlastada Terviseametiga, kuna Terviseamet on pädev hindama nakkushaiguse edasist leviku riski ning soovutama nakkushaiguse leviku tõkestamiseks sobilikke ja põhjendatud meetmeid.

(3) Õpilasele tagatakse distantõppe ajal õppetunnis juhendatud õpe. Täpsemad kokkulepped on kirjas dokumendis „Vastseliina Gümnaasiumi põhimõtted õppe korraldamisel virtuaalses keskkonnas”

(4) Õpilasele antakse juhendatud õppe ajal selged õpijuhised, pidevalt toimub õppimise tagasisidestamine.

- (5) Õpilane saab vajadusel individuaalset juhendamist ja tagasisidet.
- (6) Hariduslike erivajadustega õpilastele tagatakse vanema nõusolekul kontaktõppe, arvestades sealjuures riigi poolt tulenevaid juhiseid. Distsantsõppe rakendamisel peab tagama õpilastele suurima võimaliku ja vajaliku abi, õppe juhendamise ning toetuse.
- (7) Distsantsõppe ajal pööratakse õpilastega suhtlemisele suuremat tähelepanu kui tavaolukorras, tagades pideva kontakti õpilastega.
- (8) Distsantsõppe ajal tagatakse õpilastele tugiteenuste kättesaadavus ja koolitervishoiuteenus.

5. jagu

I KOOLIASTE (1.-3.klass)

§ 12. I kooliastmes taotletavad pädevused

Esimese kooliastme lõpus õpilane:

- 1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- 2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- 7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 8) käitub loodust hoidvalt;
- 9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- 10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
- 12) väärtustab kodukoha keelt ja kultuuri;

- 13) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 14) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- 15) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- 16) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda ning on valmis seda tegema.

§ 13. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes

- (1) Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga; turvatunde ja eduelamuse kogemine igapäevases koolielus ning õpilastes valmisoleku kujundamine edasiseks edukaks õppetööks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega.
- (2) Esimeses kooliastmes keskendutakse:
 - 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
 - 2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
 - 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
 - 4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
 - 5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
 - 6) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
- (3) Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.
- (4) Õppetöö korraldamisel I kooliastmes võib kasutada üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

6. jagu

II KOOLIASTE (4.-6. klass)

§ 14. II kooliastme pädevused

Teise kooliastme lõpus õpilane:

- 1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- 2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
- 3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;

- 4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;
- 5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- 6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
- 7) tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsesest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
- 8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoscuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
- 9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
- 10) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
- 11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
- 12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 13) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
- 14) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 15) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

§ 15. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes

- (1) Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmisi- ja tegevusvaldkondade vastu.
- (2) Teises kooliastmes keskendutakse:
 - 1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
 - 2) huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
 - 3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele.
- (3) Kool lähtub õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest. Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös.
- (4) Õpilasele vajaliku toe pakkumiseks võib moodustada õpiabi- või tasemerühmi või eriklasse. Õpiabi- või tasemerühma või eriklassi vastuvõtmise otsustab direktor.

7. jagu

III KOOLIASTE (7. – 9.klass)

§ 16. III kooliastme pädevused

Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt;
- 3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- 4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- 5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õige kirjareegleid;
- 6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
- 7) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
- 8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- 10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
- 11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- 12) suudab väljendada ennast loominguiliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- 13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
- 14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

§ 17. Õppe ja kasvatuses rõhuasetused III kooliastmes

- (1) Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuses põhitähtsuseks aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida.
- (2) Kolmandas kooliastmes keskendutakse:
 - 1) õpimotivatsiooni hoidmisele;

- 2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
- 3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
- 4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
- 5) õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
- 6) õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

8. jagu

ÕPPE JA KASVATUSE KORRALDUS NING AJAKASUTUS

§ 18. Õppe ja kasvatuse korraldus

- (1) Õppe- ja kasvatustegevus on Vastseliina Gümnaasiumis põhikooli osas traditsioonilise korraldusega s.t. kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel.
- (2) Kohustuslike õppeainete ja valikainete tundide jaotus klassiti määratakse kindlaks tunnijaotusplaanis, tagades kohustuslike õppeainete riiklikus õppekavas ettenähtud mahud.

§ 19. Õppe ja kasvatuse korralduse alused

- (1) Õppeaeg
 - 1) Kooli õppetöö toimub päevases õppevormis.
 - 2) Õppeaasta algus on 1.september.
 - 3) Kooli õppeaasta kestab õppe algusest ühe kalendriaastal uue õppe alguseni järgmisel kalendriaastal. Õppetöö toimub 175 kalendripäeval.
 - 4) Kooli õppeaasta arvestusühikud on õppetund, õppepäev, õppenädal, trimester, õppeaasta.
 - 5) Õppeaastas on kolm trimestrit. Trimestrite alguspäevad on: 1. september, 1. detsember ja 1. märts.
 - 6) Ühes õppenädalas on viis õppepäeva. Õpilase nädalakoormus õppetundides on määratud tunnijaotusplaanis riiklikust õppekavast lähtuvalt. Õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus õppetundides on:
 - 1. klassis 20;
 - 2. klassis 23;
 - 3. ja 4. klassis 25;
 - 5. klassis 28;
 - 6. ja 7. klassis 30;
 - 8. ja 9. klassis 32.
 - 7) Õppetunni pikkuseks on 45 minutit.

- 8) Kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel. Üldjuhul ei rakendata I ja II kooliastmes paaristunde (v.a. töö-, käsitöö ja kodundus; tehnoloogiaõpetus ning liitühendustes toimuvad oskusainete tunnid).
- 9) Projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg fikseeritakse ainekavas ja õpetaja töökavas. Õppekäigud on kinnitatud kooli õppekäikude plaanis klassiti.
- 10) Õppetundide arv ja nende järjekord õppepäevas määratakse antud poolaasta tunniplaanis. Tunniplaani kinnitab kooli direktor.
- 11) Vastseliina Gümnaasiumis kehtivad Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt kehtestatud koolivaheajad.
- 12) Kooli kodulehel on klassiti päevaplaan, mille koostisosadeks on antud klassi tunniplaani, koorilaulu tunnid, mõned klassi ringitunnid. Lisaks kooli tunniplaanile on kodulehel aineõpetajate konsultatsioonide graafik.
- (2) Ülekooliliselt rakendatakse järgmisi õppetunnist erinevaid õppevorme, mis omakorda aitavad rakendada läbivaid teemasid ja omandatud teadmisi-oskusi:
- õppekäigud;
 - spordi- ning matkapäevad;
 - õppeaineid lõimivate projektide päevad;
 - e-õppe päevad;
 - uurimus- ja loovtööde õppepäevad;
 - TÜ Teaduskooli poolt korraldatavad õpikojad.
- (3) Luuakse võimalused igakülgse tugisüsteemide võrgustiku toimimiseks individuaalselt või rühmiti nii õpi- ja käitumisraskuste puhul kui ka andekamate õpilaste arendamiseks.
- (4) Õpilase vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel võib põhikool arvestada kooli õppekava välist õppimist koolis läbitava õppe osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud tingimusi.

9. jagu

TUNNIPLAAN ÕPPEAINETI JA AASTATI, VALIKKURSUSTE LOENDID JA VALIMISE PÕHIMÕTTED NING ERINEVATE ÕPPEKEELTE KASUTAMINE ÕPPEAINETI

§ 20. Kohustuslikud ja valikõppeained

- (1) Kooli õppekava lisa on esitatud järgmised kohustuslike õppeainete ainekavad ainevaldkonnakavades:
- 1) eesti keel ja kirjandus: eesti keel, kirjandus;
 - 2) võõrkeeled: A-võõrkeel (inglise keel), B-võõrkeel (vene keel, soome keel);
 - 3) matemaatika: matemaatika;
 - 4) loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia;
 - 5) sotsiaalsained: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus;

- 6) kunstiained: muusika, kunst;
- 7) tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus
- 8) kehaline kasvatus: kehaline kasvatus.

(2) Kooli õppekava lisas on esitatud järgmiste valikainete õppekavad:

- 1) informaatika: informaatika, robotika ja multimeedia;
- 2) praktiline loodusteadusteadus;
- 3) draamaõpetus.

§ 21. Tunnijaotusplaani õppeainete, kooliastmete ja klassiti

Kohustuslikud ja valikained kajastuvad põhikooli tunnijaotusplaanis, mille koostamisel on lähtutud riiklikust õppekavast ning õpilasesinduse ja hoolekogu heakskiidust.

Õpilaste soovil ning lastevanemate ettepanekul võib muuta tunnijaotusplaani järgmiseks õppeaastaks.

TUNNIJAOTUSPLAAN PÕHIKOOLIS

KLASS	1.	2.	3.	I KA		4.	5.	6.	II KA		7.	8.	9.	III KA	
				RÖK	VG				RÖK	VG				RÖK	VG
eesti keel	6	7	6	19	19	5	3	3	11	11	2	2	2	6	6
kirjandus							2	2	4	4	2	2	2	6	6
A-võõrkeel			3+1	3	4	3+1	3+1	3	9	11	3	3	3	9	9
B-võõrkeel								3	3	3	3	3	3	9	9
matemaatika	3	3+1	4+1	10	12	4+1	4+1	5	13	15	5	4+1	4+1	13	15
loodusõpetus	1	1+1	1	3	4	2	2	3	7	7	2			2	2
geograafia											1	2	2	5	5
bioloogia											1	2	2	5	5
keemia												2	2	4	4
füüsika												2	2	4	4
ajalugu							1+1	2	3	4	2	2	2	6	6
inimeseõpetus	+1	1	1	2	3		1	1	2	2	1	1		2	2
ühiskonna- õpetus								1	1	1			2	2	2
muusika	2	2	2	6	6	2	1	1	4	4	1	1	1	3	3
kunst	2	1	1,5	4,5	4,5	1	1	1	3	3	1	1	1	3	3
tööõpetus	1	2	1,5	4,5	4,5										
käsitöö ja kodundus, tehnoloogia- õpetus						1+1	2	2	5	6	2	2	1	5	5
kehaline kasvatus	3	3	2	8	8	3	3	2	8	8	2	2	2	6	6
informaatika			+0,5		0,5	+1	+1	+1		3	+1				1
robotika	+0,5	+0,5			1										
multimeedia	+0,5	+0,5	+0,5		1,5										
draamaõpetus							+1								
praktiline loodusteadus											+1				+1
Nädala- koormus	20	23	25			25	28	30			30	32	32		
Max lubatud koormus	20	23	25			25	28	30			30	32	32		

+ märgiga on kohustuslikele ainetundidele lisatud tundide arv antud aine süvendatud õpetamiseks ning valikainete tunnid

- (1) A-võõrkeelena õpetatakse inglise keelt alates 3. klassist. B-võõrkeelena õpetatakse alates 6. klassist vene keelt või soome keelt.
- (2) I kooliastmes toimub süsteemne ujumisõpetuse algkursus, mida viiakse läbi kehalise kasvatus tundide raames.
- (3) Tehnoloogia valdkonna aineid hakkavad õpilased õppima alates 4. klassist ning iga õpilane õpib nii käsitööd ja kodundust ning ka tehnoloogiaõpetust.
- (4) Kooli valikaineid hinnatakse mitteeristavalt, arvestatud (A) või mittearvestatud (MA).

§ 22. Valikainete loendid ja valimise põhimõtted

- (1) Valikainete tunnid on kasutatud erinevate õppeainete süvendatud õpetamiseks ning kooli valikainete õpetamiseks õpilaste üldpädevuste ning ainepädevuste toetamiseks.

I kooliaste:

- 1) 1. klass (2 tundi vaba tunniressurssi) – 1 tund inimeseõpetus õpilaste sotsiaalsete käitumisoskuste õpetamiseks ja kujundamiseks, õpioskuste kujundamiseks ning sotsialiseerumise toetamiseks. 0,5 tundi robootikale ning 0,5 tundi multimeediale õpilaste digipädevuste arendamisele ja kujundamisele ning loovuse arengu toetamiseks;
- 2) 2. klass (3 tundi vaba tunniressurssi) – 1 tund matemaatikale õpilaste arvutusoskuse ja loovuse arendamiseks; 1 tund loodusõpetusele kodukoha loodusväärtustega tutvumiseks ning loodusteadliku ja säästliku mõtteviisi kujundamiseks ning 0,5 tundi robootikale ning 0,5 tundi multimeediale õpilaste digipädevuste arendamisele ja kujundamisele ning loovuse arengu toetamiseks;
- 3) 3. klass (2 tundi vaba tunniressurssi) – 1 tund A-võõrkeelele (inglise keelele) õpilaste suulise kursuse läbimiseks, 1 tund matemaatikale matemaatika pädevuse ning –oskuste arendamiseks.

II kooliaste:

- 1) 4. klass (4 tundi vaba tunniressurssi) – 1 tund matemaatikale õpilaste matemaatilise mõtteviisi ning elementaarsete matemaatikaoskuste süvendamiseks ja kinnistamiseks, 1 tund tehnoloogia valdkonna ainetele, 1 tund A-võõrkeelele keeleteadmiste süvendamiseks ning 1 tund informaatikale õpilaste digipädevuste arendamiseks ja kujundamiseks.
- 2) 5. klass (5 tundi vaba tunniressurssi) – 1 tund matemaatikale õpioskuste, loovuse ja arvutusoskuse arendamiseks ja süvendamiseks. 1 tund ajaloo süsteemse ajalootunnetuse kujundamiseks ning paikkonna ajaloo sündmuste ja vastava ajastu kodukoha tuntumate inimeste tutvustamiseks, 1 tund A-võõrkeele ning 1 tund draamaõpetusele õpilaste

sotsiaalsete oskuste ning esinemisjulguse ja loovuse arendamiseks ja 1 tund informaatikale õpilaste digipädevuste arendamiseks ja kujundamiseks ning uute suundadega digimaailmas tutvumiseks.

3) 6. klass (1 tund vaba tunniressurssi) – 1 tund informaatikale projektõppe tööde vormistamisoskuse ning digipädevuste arendamiseks.

III kooliaste:

1) 7. klass (2 tundi vaba tunniressurssi) - 1 tund informaatikale õpilaste digipädevuste arendamiseks ning loovtööde vormistamisoskuse arendamiseks ja 1 tund praktilisele loodusteadusele huvi äratamiseks ning loodusteadusliku mõtteviisi kujundamiseks läbi praktiliste tööde.

2) 8. klass (1 tund vaba tunniressurssi) – 1 tund matemaatikale põhioskuste süvendamiseks ning arvutiprogrammidega tutvumiseks

3) 9. klass (1 tund vaba tunniressurssi) 1 tund matemaatikale süsteemse matemaatilise maailmapildi loomiseks ning põhioskuste süvendamiseks.

(2) Karjääriõpetus toimub klassijuhataja infotundides ning ainetundides.

(3) Liikluskasvatust viiakse läbi süsteemselt lõimitult ainetundides ja ringitundides jalgratturi juhiloa eksamiks valmistumisel.

(4) Eesti keelest erineva koduse keelega õpilastele võimaldatakse vajadusel täiendavaid eesti keele tunde.

§ 23. Eesti keelest erinevate õppekeelte kasutamine õppeaineti

(1) Vastavalt kooli põhimäärusele on õppekeeleks eesti keel.

(2) Õpetaja valikul ja algatusel võib lõimida kõiki õppeaineid erinevate keeltega. Õpetaja võib, kui see on õpitulemuste saavutamiseks vajalik, õppetunni tasandil kasutada aine õppekeelest erinevas keeles õppematerjale (sh õpilase koduses keeles) või teatud tunni etappides keele vahetust.

(3) Võõrkeeletundides toimuvad tunnid maksimaalselt sihtkeeles ning kodukeele või muu keele kasutamist välditakse.

§ 24. Tunnijaotusplaani lihtsustatud õppes õppeaineti ja klassiti

(1) Võõrkeelena õpitakse ühte keelt. Eesti õppekeelega õpilaste puhul on selleks A-võõrkeel, mille õppimist alustatakse 5. klassist ning mille valib kool arvestades oma võimalusi ja õpilaste soove.

- (2) Loodusõpetust õpitakse lõimitud õppeainena, milles on ühendatud loodusõpetus, geograafia, füüsika ja keemia alused.

ÕPPEAINED	KLASS								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
eesti keel	7	9	8	8	7	6	6	6	6
A-võõrkeel					2	2	2	2	2
matemaatika	5	5	5	5	5	5	4	5	5
loodusõpetus	1	1	2	2	2	4	4	4	4
ajalugu						1	2	2	1
inimeseõpetus	1	1	1	2	2	2	2	2	1
muusika	1	1	1	1	1	1	1	1	1
kunst	1	1	1	1	1	1	1	1	1
tööõpetus	2	2	2						
tehnoloogia				2	4	4	4	5	7
kehaline kasvatus	2	3	3	2	2	2	2	2	2
valikõppeained ³			2	2	2	2	2	2	2
KOKKU	20	23	25	25	28	30	30	32	32

10. jagu

KOOLI ÕPPEKAVA VÄLISE ÕPPIMISE VÕI TEGEVUSE ARVESTAMINE KOOLIS ÕPETATAVA OSANA

§ 25. Üldpõhimõtted

- (1) Kool võib arvestada kokkuleppel lapsevanema ja direktori või direktori volitatud õpetaja või teise õppe- ja kasvatusalal töötava isikuga kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sh õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.
- (2) Kooli õppekava väliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana võimaldab suurendada õpilaste, sealhulgas erivajadustega õpilaste hariduslikku mobiilsust ning avardada võimalusi kooliväliseks õppeks. Mujal õppimine annab paindlikuma võimaluse hariduse omandamiseks ja annab andekamatele õpilastele võimaluse ennast teostada.
- (3) Kooli õppekavavälise õppimise arvestamisel lähtutakse õpitu sisust ja õpitulemustest. Õpitu peab kokku sobima nende õpitulemustega, mille saavutamist taotletakse ja peab

³ Lihtsustatud õppe valikained määratakse kindlaks siis, kui kooli asub õppima õpilane LÕK õppekava järgi.

olema määratletav ka tasemega. Arvestatakse samal haridustasemel või kõrgemal tasemel omandatud.

- (4) Õpilasel või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemal tuleb esitada taotlus vabas vormis kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuse arvestamiseks. Koos taotlusega tuleb esitada ka vastav tõendusmaterjal.
- (5) Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise hindamine toetub vaid tõendusmaterjalidele. Tõendusmaterjalideks võivad olla primaarsed tõendusmaterjalid (töönäidised, kirjutatud projektid, uurimistööd, artiklid, kavandid, projekti ja/või uurimistöö aruanded jm, mis otseselt tõestavad taotleja pädevusi või õpitulemusi), sekundaarsed tõendusmaterjalid (õpisoorituste tõend või hinneteleht, juhendaja või kogenuma kolleegi hinnang, õppeaine kava, kus on kirjas õppeaine/kursuse eesmärgid, õpitulemused, sisu lühikirjeldus, maht tundides, tõendus tegevuste sooritamise kohta) Koolil on õigus nõuda täiendavaid materjale, kui tõendusmaterjal õpitu sisu või õpitulemuste kohta pole piisav.
- (6) Kooli õppekavavälise õppe või tegevuse arvestamisel loetakse tulemused samaväärseks õppekava läbimisel saavutatud õpitulemustega.
- (7) Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel kooli õppekava osana võivad võimalikud äraütlemised olla seotud:
 - 1) tähtajalise aegumisega – kui õppimine on toimunud enam kui kolm aastat tagasi;
 - 2) sisulise aegumisega – teatud õpitulemused aeguvad ajas, näiteks seoses infotehnoloogia arenguga;
 - 3) topeltarvestamise vältimisega — mujal (näiteks muusikakoolis) õpitu, mille tõenduseks on antud muusikakooli tunnistus, ei ole automaatselt üle kantav muusika õppeaine läbimisena;
 - 4) muu mõjuv põhjus, miks õppekavavälisest õppimist ei saa arvestada õppekava osana.
- (7) Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamiseks vaatab kooli juhtkond läbi direktorile laekunud avaldused ja teeb otsuse õpingute arvestamise kohta kooli õppekava osana. Vajadusel kaastakse arutelule õpetaja(d). Kooli õppekavaväliseid õpinguid või tegevusi ei arvestata seoses kooli lõpetamisega (lõpueksamid).

11. jagu

ÕPPEKESKKONNA MITMEKESISTAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED

§ 26. Üldpõhimõtted ja õppekava rakendamist toetavad ülekooolilised üritused

- (1) Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, raamatukogudes, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja

asutustes) ning virtuaalses õpikeskkonnas. Õppekäigud, õuesõpe, projektõpe jne kirjeldatakse detailsemalt ainekavades.

- (2) Projektõppe raames toimub õpe koolis klassides üldteemast lähtuvalt, mida käsitletakse erinevate õppeainete kaudu, lõimides neid omavahel. Õpilased koostavad projektõppe raames portfoolio, mida esitletakse kevadel oma kaaslastele. Teemad määratakse klassidele pedagoogilise personali töökoosolekul õppeaasta algul.
- (3) Osalemist projektides ning kooli esindamist olümpiaadidel, konkurssidel, võistlustel ja kultuuriüritustel loetakse õppe- ja kasvatustöö osaks.
- (4) Tundide ajast on lubatud õpilasi osalema piirkondlikel, üle-eestilistel ja rahvusvahelistel õpilasvõistlustel. Õpilasi juhendavad ja nõustavad olümpiaadideks ja võistlusteks ettevalmistumisel vastava aine õpetajad. Õpilasel on õigus kasutada klassijuhatajaga kooskõlastatult ühte õppepäeva olümpiaadiks valmistumiseks.

§ 27. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted

- (1) Õppetöö mitmekesistamine toimub lisaks igapäevastes õppetundides kasutatavale erinevatele õppemeetoditele ka läbi erinevate projektide. Olulisel kohal projektide läbiviimisel on meeskonnatöö, mille aluseks on efektiivne koostöö.
- (2) Ülekoolilised ja koolidevahelised ettevõtmised ning projektid toetavad kooli põhiväärtusi ning aitavad ellu viia õppe- ja kasvatustöö eesmärgi. Eesmärgiks on liita üheks tervikuks erinevad vanusegrupid, võimaldades kogeda ja tunnustada nooremate või vanemate koolikaaslaste andeid ja oskusi ning süvendada ühiseid väärtusi.
- (3) Projektid, tegevuspäevad ja ülekoolilised ettevõtmised kavandatakse nii, et need toetavad õppekavas määratletud üld- ja valdkonnapädevusi üldpädevusi ja ainetevahelist lõimingut ning aitavad kaasa õpilaste praktiliste oskuste omandamisele ja karjäärivalikule. Ülekooliliste ettevõtmiste ja projektide käigus kasvatame õpilastes vastutustunnet ja austust kaaslaste vastu.
- (4) Ülekooliliste ettevõtmiste või projektide planeerimisel ja läbiviimisel osalevad, olenevalt ettevõtmise iseloomust, nii õpilasesindus kui õpilased ja kooli töötajad. Ülekoolilisi projekte võivad algatada õpilased õpilasesinduse kaudu, lapsevanemad, õpetajad ja kooli juhtkond.
- (5) Ülekoolilisi ja koolidevahelisi projekte kavandatakse üldjuhul enne õppeaasta algust. Projekte võib kavandada ka käesoleva õppeaasta jooksul lisanduva teabe alusel. Projekti alguses saadakse kinnitus kooli direktorilt rahastamiseks. Projekte tutvustatakse õppenõukogus või infopooltunnis ning esitatakse kinnitamiseks direktorile.

- (6) Üle-eestilistes või rahvusvahelistes projektides osalemise kavandavad töörühmad või klassijuhatajad. Projektid koos eelarvega kinnitab direktor. Kõikidel projektidel on kindlaks määratud projektijuht, kelle ülesanne on koostöös projektimeeskonnaga määratleda projekti eesmärgid, tegevus- ja ajakava, tegevused ja tulemused koos vastutajaga, planeerida vahendid ja kulutused ning projekti lõppedes ettevõtmise kajastamine ning tulemuste analüüs. Kokkuvõtte projekti läbiviimisest teeb projekti koordinaator õpetajate infominutites. Projektide läbiviimist kajastatakse kooli kodulehel.
- (7) Projektid keskenduvad läbivate teemade ja pädevuste rakendamisele.
- (8) Õppetööd ja õpilaste sotsiaalset arengut ning üldpädevuste kujundamist toetavad erinevad loome- ja aineringid. Huvialategevuse planeerimisel koolis arvestatakse huviliste arvu ja koolipoolseid võimalusi (rahalised vahendid, sobiv juhendaja). Koolis pakutavate huvialaringide eesmärgiks on õpilaste mõtlemise, esinemisjulguse, eneseväljendusoskuse, loomingulisuse, vastutusvõime kujunemise toetamine ja arendamine.

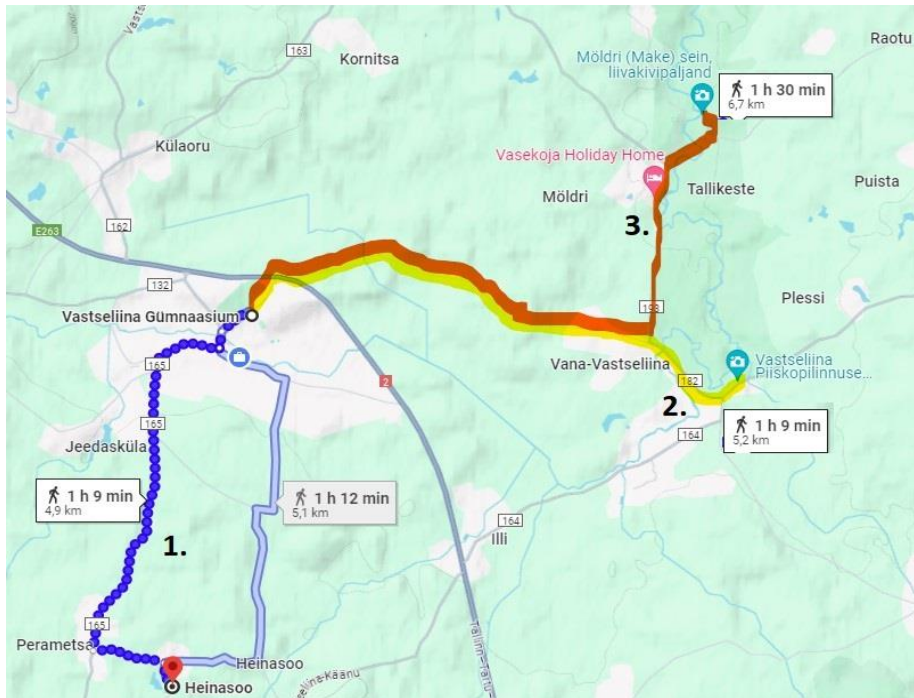
§ 28. Õppekava rakendamist toetavad ülekooolilised üritused

- (1) Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatakse koolis tegevused, mida kirjeldatakse konkreetsemalt kooli üldtööplaanis.
- (2) Tegevused õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandab direktor, kaasates selleks kõiki kooli töötajaid.
- (3) Ülekooolilised õppekava rakendamist toetavad tegevused on järgmised:
- 1) õppekäigud ja ekskursioonid, mis toetavad ainevaldkonnaülest pädevuste kujunemist (näiteks kirjanduslikud õppekursioonid vastavalt koolis kinnitatud plaanile; loodusvaldkonna õppekäigud vastavalt KIK-i projektidele, ajalootunnid ning vastavad töötoad Vastseliina Piiskopilinnuses jms);
 - 2) loovtöö koostamiseks mõeldud projektõppe päevad 8. klassis;
 - 3) loovtöid tutvustav konverents 5.-8. klassile;
 - 4) traditsioonilised ülekooolilised üritused, mis toimuvad igal aastal: (kogukondlik karjäärpäev, kevadkontsert);
 - 5) kooli ja kalendritähtpäevadega toimuvad üritused (aktused, jõulupeod, jõuluball, õpilaskonverents, kooli juubeliüritused);
 - 6) heategevusprojektid ja heategevusüritused (koostöö lasteaia, hooldekodu ning teiste asutustega);
 - 7) spordiüritused;
 - 8) õuesõppenädalad ja -tunnid;
 - 9) Liikuma Kutsuva Kooli üritused;
 - 10) loodusmatkad oma kodukoha looduse ja kultuuriväärtustega tutvumiseks.

Soovituslikud matkarajad kooliastmeti on järgmised (kõik matkarajad algavad kooli juurest):

I kooliaste

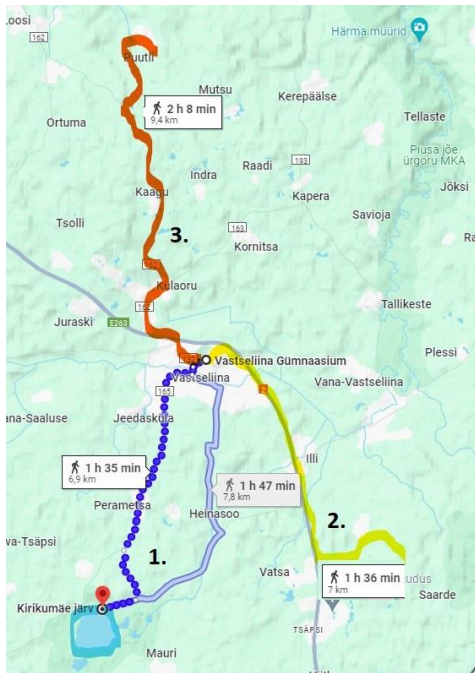
- 1) Pütsepa rändrahn 4,1 km
- 2) Vana-Vastseliina piiskopilinnus- 5,2 km
- 3) Make müür- 6,4 km

Joonis 1. I kooliastme soovituslikud matkarajad

II kooliaste

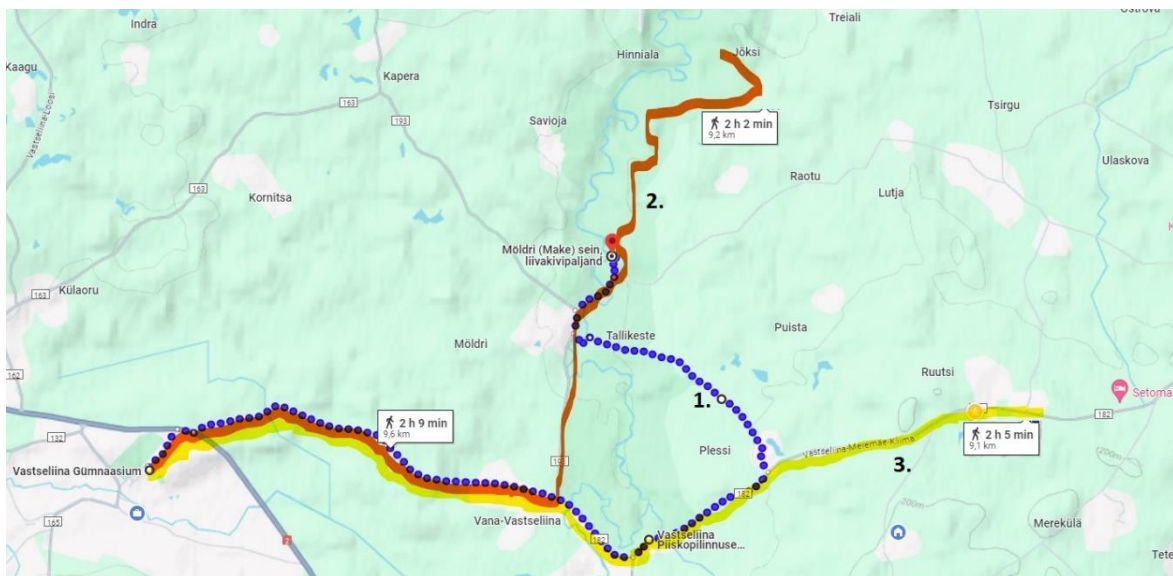
- 1) Kirikumäe järv ja matkarada - 6,5 + matkarada
- 2) Sarnito künnapuud Saarde külas - 7,5 km
- 3) Puutli kirik - 9,4 km

Joonis 2. II kooliastme soovituslikud matkarajad

III kooliaste

- 1) Vana-Vastseliina piiskopilinnuse park ja matkarada kuni Make müürini- Vastseliina
- 2) Jõksi müür
- 3) Meremäe vaateplatvorm 9,1 km

Joonis 3. III kooliastme soovituslikud matkarajad

12. jagu LIIKLUSKASVATUS KOOLIS

§ 29. Üldpõhimõtted

- (1) Liikluskasvatus on kooli õppe- ja kasvatustegevuse osa, mille käigus omandatakse üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks.
- (2) Liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:
 - 1) ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;
 - 2) teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.
- (3) Liikluskasvatus toimub koolis kooli õppekava ja ainekavade alusel. Ainekavades määratletakse teemad, mida käsitletakse lõimituna ainetundides. Igal sügisel viiakse kõikides klassides läbi temaatilised liiklusalased klassijuhatajatunnid esimeste klasside õpilastele ja nende vanematele koostöös.

§ 30. Liikluskasvatuse teemad kooliastmete kaupa

- (1) Liikluskasvatuse teemad on tuletatud riikliku õppekava läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ ja määrusest „Laste liikluskasvatuse kord“.

Liikluskasvatuse teemad	Liikluskasvatuse ulatus tundides õppeaastas klassi kohta
Jalakäija liiklusreeglid	4
Ohutu liikluskäitumine	2
Liikluses kehtivate normide järgimine ja kaasliiklejatega arvestamine	1
Liikuse reeglitest tulenevad õigused, kohustus ja vastutus	1
KOKKU	8

- (2) Liikluskasvatuse teemasid käsitletakse peamiselt klassijuhatajate poolt. Detailsemad õpitegevused lähtuvalt liikluskasvatuse teemadest kavandatakse klassijuhatajate tasandil.
- (3) I kooliastmes on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast.
- (4) II ja III kooliastmes on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine.

- (5) Liikluskasvatuse teemade kaudu kujundatakse alljärgnevad üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks kooliastmeti.

Kooliastme lõpuks saavutab õpilane järgmised oskused:

I KOOLIASTE	II KOOLIASTE	III KOOLIASTE
<ul style="list-style-type: none"> • teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada; • oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel; • oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö jalgratturi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed, vajadusel ujumisrõngast, päästevesti; • oskab käituda ühis-sõidukeis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada; • oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluisukudega sõitmiseks ohutut kohta; • oskab ohutult liikuda ja liigelda märjal, libedal, lumisel teel; • oskab valida tee, ületamiseks kõige ohutumat kohta; peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada; • oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust; • oskab eristada valet ja ohtlikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest 	<ul style="list-style-type: none"> • oskab ohust kiiresti ja korrektselt teatada; • oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-, mopeedijahi kiiver, põlve- ning küünarnuki kaitsed; • oskab käituda ühis-sõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada; • oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust; • oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta; • oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid; • tunneb/teab/mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile); • oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutusalaste teemakäsitluste kohta; • oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja kuidas ohtu vältida 	<ul style="list-style-type: none"> • väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seaduskuulekas; • oskab ohust teatada ja hinnata ohuolukorda oskab vaatluse teel hinnata helkuri peegelduvuse omadusi; • oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi- ja mootorratturi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed; • teab ja tunneb nõudeid jalgratturile ja mopeedijuhile ning oskab vastavalt nõuetele käituda; • oskab kaardil tähistada ohtlikud kohad kooliteel ja valida ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks; • kirjeldab ohutu teekonna valiku põhimõtteid; • mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile, mopeedijuhile); • on teadlik ohutusalastest kampaaniatest ning annab hinnangu ajas muutuvate hoiakute kujunemise kohta; • oskab leida informatsiooni ja võrrelda Eesti (liiklus)ohutusalast olukorda teiste riikidega.

§ 31. Õpilaste ettevalmistamine jalgratturi juhiõiguse saamiseks

- (1) Jalgratta juhiloa taotlemiseks vajalikud teadmised ja oskused omandatakse I kooliastmes ainetundides. 3. klassis toimub ringitundes süsteemne õpe jalgratturi juhiõiguse saamiseks.
- (2) Lõimitud liiklusõpetuse kavandamisel lähtub kool liiklusalastest õigusaktidest, mille alusel on õpilasel võimalik 3. klassi kevadel taotleda jalgratta juhtimise õigust.

- (3) Jalgratturite eksamineerimine ja neile juhilubade väljastamine toimub õigusaktidega sätestatud korras. Jalgratturi juhiloa eksam koosneb teooria testist ja sõidueksamist. Eksami edukalt sooritanud õpilastele väljastatakse jalgratturi juhiluba.

13. jagu

III KOOLIASTME LOOVTÖÖ KORRALDAMISE PÕHIMÕTTED

§ 32. III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused

- (1) Põhikooli lõpetamise tingimuseks on, et õpilane on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö. Vastseliina Gümnaasiumi õpilased koostavad õpetajate juhendamisel läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö üldjuhul 8. klassis. Loovtöö teema kantakse põhikooli lõputunnistusele.
- (2) Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava kohaselt teeb lihtsustatud õppe õpilane loovtöö juhul, kui õppenõukogu on otsustanud, et loovtöö tegemine on võimalik.
- (3) Hariduslike erivajadusega õpilase juhendamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:
 - 1) õpilase individuaalseid võimeid ja eripära arvestades võib loovtöö juhendaja lihtsustada või laiendada loovtöö koostamise juhendi nõudeid;
 - 2) loovtöö juhendamisel ja hindamisel arvestatakse õpilase võimeid ja individuaalseid iseärasusi.
- (4) Loovtööks loetakse õpilasuurimust ning projekti, kunstitööd või muud taolist ja selle kirjalikku kokkuvõtet. Uurimus eeldab materjali kogumist, analüüsimist, süstematiseerimist, üldistamist ja järelduste tegemist. Projekt eeldab projekti kavandamist, läbiviimist ja tagasisidestamist. Kunstitöö eeldab idee loomist ja teose valmistamist. Õpilasfirma eeldab toodet, mida õpilasfirma pakub.
- (5) Loovtöö eesmärgiks on pakkuda õpilasele võimetekohast ning huvidest lähtuvat eneseteostuse võimalust ning toetada:
 - 1) õpilase tervikliku maailmapildi, loomingulise algatusvõime ja loova eneseväljendusoskuse kujunemist ning aidata kaasa uute ideede tekkimisele ja teostamisele õppeainete lõimumise ja loovtöö protsessi kaudu;
 - 2) õpimotivatsiooni, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemise kujunemist;
 - 3) õpilase kujunemist loovaks ning mitmekülgseks isiksuseks;
 - 4) üldpädevuste kujunemist, sh iseseisev ja rühmas töötamine, probleemide lahendamine, kriitiline mõtlemine, argumenteerimis-, eneseväljendus- ja

- esinemisoskus, töö allikate ja andmetega; tegevuse kavandamine ning kavandatu järgimine, tegevuse ja töö analüüsimise oskus, loovtöö vormistamine, IKT vahendite kasutamine jne;
- 5) õpilast tema võimete paremal tundmaõppimisel, mis aitaks teha valikuid järgnevateks õpinguteks.
- (6) Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt kuni kolme õpilase grupitööna. Rühmatöö tegemisel peab olema eristatav iga õpilase panus.
- (7) Loovtöö teema, liigi ja töövormi valib õpilane ise. Valiku langetamisel on õpilasele abiks klassijuhataja ja/või aineõpetaja. Väljastpoolt kooli juhendaja puhul määratakse õpilasele koolipoolne kaasjuhendaja. Õpilane vormistab oma loovtöö kirjaliku osa vastavalt koolis kehtivale juhendile.
- (8) Loovtöö teema valiku teeb õpilane õppejuhile teatavaks jooksva õppeaasta 1. oktoobriks.
- (9) Loovtööde kaitsmine toimub III trimestri teisel poolel loovtööde konverentsil.
- (10) Loovtöö loetakse sooritatuks kui õpilane on vormistanud oma töö ning esitlenud ettekandena. Loovtööd hinnatakse hinnangutega „sooritatud“ või „mittesooritatud“. Loomevarguse ehk plagiaadi korral loetakse loovtöö mittesooritatuks.
- (11) Loovtöö sooritatakse 8. klassis. Mõjuval põhjusel võib loovtööd sooritada ka muul ajal (näiteks 7. klassis), kuid mitte hiljem kui 9. klassi kolmandal trimestril.
- (12) Kooli õppenõukogu otsuse alusel võib muuta III kooliastme loovtöö koostamise perioodi, kui see ei ole antud õppeaastal kehtinud eriolukorra või epidemioloogilise haiguse leviku takistamiseks rakendatud meetmetest ja piirangutest tingitud õppekorralduslike erisuste tõttu võimalik.

14. jagu

HINDAMINE NING KLASSI JA PÕHIKOOLI LÕPETAMINE

§ 33. Hindamine

- (1) Hindamise eesmärk on:
- 1) toetada õppijat ja õpetajat õppeprotsessis;
 - 2) anda tagasisidet õpilase õppimise ja arengu kohta;
 - 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
 - 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
 - 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;

- 6) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning põhikooli lõpetamise otsuse tegemiseks.
- (2) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.
 - (3) Õppiija peab hindamise kaudu mõistma, kui kaugel on ta seatud eesmärgist ehk millisel tasemel ta hetkel on; mida ta on teinud ja mida veel peab tegema, et soovitud eesmärgini jõuda; sh kuidas õppima.
 - (4) Hindamine sisaldab tagasisidet ka õpetajale - mida tema peaks teisiti tegema, et õpilane eesmärgi saavutaks.
 - (5) Lihtsustatud õppetase puhul lähtutakse põhikooli riikliku õppekava hindamis põhimõtetest.
 - (6) Teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse hindeid viiepallisüsteemis. Soovitav on kasutada õpilase motiveerimiseks hindamisel märki „+“ ja „-“ (va kokkuvõtval hindamisel). Põhikoolis on informaatika, multimeedia, robotika, praktiline loodusteadus ning draamaõpetus hindamisel kasutusel sõnalised hinnangud „arvestatud“ või „mittearvestatud“.
 - (7) Muusikas, kunstis, kehalises kasvatuses, tööõpetuses, käsitöös ja kodunduses ning tehnoloogiaõpetuses arvestatakse õpitulemuste hindamisel ka õpilase individuaalset arengut.
 - (8) Iga aineõpetaja fikseerib oma hindamise põhimõtted ainekavas, mis on vastavuses kooli õppekava nõuetega.
 - (9) Õpilane saab klassi- või aineõpetajalt trimestri esimesel tunnil teada ainenõuded: mida ja millal antud õppeaines hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.
 - (10) Õpilane saab oma hinnete kohta teavet aineõpetajatelt ja klassijuhatajalt. Lapsevanemal või eestkostjal on õigus saada teavet oma lapse hinnete kohta õpetajatelt või klassijuhatajalt.
 - (11) Koolis on kasutusel eKooli päevik. Õpilasele, kelle vanemal puudub eKooli kasutamise võimalus, saadetakse kord kuus klassijuhataja poolt koju väljaprintitud hinneteleht.
 - (12) Kool annab põhikooliõpilasele ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta iga trimestri ning õppeaasta lõpus. Nõuded õpilase käitumisele esitatakse kooli kodukorras.

- (13) Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning oma hinnete kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule. Hindamise korraldus ning õpilaste ja vanemate hinnetest ja hinnangutest teavitamise ning hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord sätestatakse kooli kodukorras ja antud õppekavas.
- (14) Õpitulemuste, käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid ja korda tutvustatakse õpilastele klassijuhataja poolt iga õppeaasta alguses ning lastevanematele klassi lastevanemate koosolekul, soovi korral ka individuaalselt.
- (15) Õpilast, kellele on määratud õppenõukogu otsusega individuaalne töövorm (individuaalne õppekava või koduõpe), hinnatakse vastavalt sätestatud erisustele, mis fikseeritakse õpetaja tegevuskavas.

§ 34. Kujundav hindamine

- (1) Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.
- (2) Õppetunni või muu õppetegevuse vältel saab õpilane õpetajalt, kaaslastelt või enesehinnangu abil enamasti suulist või kirjalikku sõnalist/numbrilist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade), ent ka käitumise, hoiakute ning väärtushinnangute kohta.
- (3) Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärgi seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni ja suunata õpilast ennastjuhtivale õppimisele.
- (4) Arenguveestlusel analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut tulenevalt õpilase individuaalsest eripärast ja õpilase, vanema või kooli poolt oluliseks peetavast (näiteks käitumine ja emotsionaalne seisund, hoiakud ja väärtushinnangud, motivatsioon, huvid, teadmised ja oskused). Arenguveestlus võimaldab anda tagasisidet õppekava üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide, läbivate teemade eesmärkide, ainevaldkondlike eesmärkide ja ainealaste õpitulemuste kohta. Arenguveestlusel seatakse uued eesmärgid ennastjuhtivale õppimisele ja õpetamisele. Arenguveestluse oluline osa on õpilase enesehindamine.
- (6) Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib

koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta. Õpimapp sobib arenguevestluse alusmaterjaliks.

§ 35. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

- (1) Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi hinnatakse nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes. Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi väljendatakse numbriliste hinnetega viie palli süsteemis.
- (3) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega «nõrk».
- (4) Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega «puudulik» või «nõrk» või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks. Igale esitlusele/töele/tegevusele on vaid üks järeltöö võimalus kuni 10-päeva jooksul aineõpetaja poolt määratud ajal (ka õpilasele sobival, tunnivabal ajal). Järelevastamist ja järeltööd hinnatakse viiepallisüsteemis. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise korra sätestab õpetaja ainekavas.

§ 36. Hindamine I kooliastmes

- (1) I klassis kasutatakse õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel kujundavat hindamist. Kirjalikud hinnangud kajastuvad õpilaste töödel ja eKoolis. Aineõpetajate kokkuvõtvad hinnangud igale õpilasele kajastuvad üks kord kuus eKoolis. Lisaks kajastuvad eKoolis õpilase puudumised, tähelepanekud, märkused ja kiitused.
- (2) Iga trimestri lõpus antakse I klassi õpilasele klassitunnistus sõnalis-kirjeldavate hinnangutega, mis kajastavad õpilase edasijõudmist õppeainetes.
- (3) Trimestrite lõpul koostatav sõnalis-kirjeldav hindamine väljendab:
 - a) millises osas on õpilane ainekavades fikseeritud õpitulemused saavutanud;
 - b) millises osas on õpilasel vajakajäämisi;
 - c) kuidas saavutatatu seondub õpilaste varasemate õpitulemustega ning tema võimete ja vajadustega.
- (4) Kirjalike tööde hindamisel kasutatakse järgnevaid templeid:

			
omandamata	harjuta veel	tubli	suurepärase

- a) hinnanguga „suurepärase“ hinnatakse suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või õpitulemust, milles õpilane on saanud 90-100%;
 - b) hinnanguga „tubli“ hinnatakse suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või õpitulemust, milles õpilane on saanud 75-89%;
 - c) hinnanguga „harjuta veel“ hinnatakse suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või õpitulemust, milles õpilane on saanud 50-74%;
 - d) hinnanguga „omandamata“ hinnatakse suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või õpitulemust, milles õpilane on saanud 0–49%.
- (5) 2. klassis hinnatakse õpilast numbriliste hinnetega viie palli süsteemis. Iga aineõpetaja annab vajadusel kokkuvõtva kirjaliku hinnangu eKoolis lähtuvalt ainekavas toodud oodatavatest õpitulemustest ja püstitatud eesmärkidest.
- (6) Alates 3.klassist on kasutusel ainult numbriline hindamine. Iga aineõpetaja annab õpilasele vajadusel suulist ja kirjalikku tagasisidet.

§ 37. Hinded viiepallisüsteemis

- (1) Hindamisel viiepallisüsteemis on soovitatav õpilaste motiveerimiseks kasutada „+“ ja „-“ märke (va trimestri-; aasta- ja eksamihinded).
- (2) Hindega „väga hea“ hinnatakse suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust (edaspidi õpitulemus), kui see on täiel määral õppekava nõuetele vastav.
 - 1) hindega „5+“ hinnatakse suurepärase õpitulemust, milles pole ühtegi viga s.t. õpilane on saanud 100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
 - 2) hindega „5“ hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 95%-99% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
 - 3) hindega „5-“ hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 90%-94% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
- (3) Hindega „hea“ hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi.

- 1) hindegaga „4+“ hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 86%-89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
 - 2) hindegaga „4“ hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 80%-85% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
 - 3) hindegaga „4-“ hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 75%-79% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
- (4) Hindega „rahuldav“ hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu.
- 1) hindegaga „3+“ hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 70%-74% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
 - 2) hindegaga „3“ hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 56%-69% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
 - 3) hindegaga „3-“ hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 50%-55% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
- (5) Hindega „2“ („puudulik“) hinnatakse õpitulemust, kui see on osaliselt õppekava nõuetele vastav, esineb olulisi puudusi ja vigu. Kui õpitulemuste hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega „2“, kui õpilane on saanud 20–49% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- (6) Hindega „1“ („nõrk“) hinnatakse õpitulemust, kui see ei vasta õppekava nõuetele. Kui õpitulemuste hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «1», kui õpilane on saanud 0–19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

§ 38. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord

- (7) Kui õpilane on puudunud töö toimumise päeval, või on jätnud oma tööülesanded sooritamata, siis tehakse eKooli sissekanne „0“, mis märgistab tegemata tööd. Tegemata töö tuleb õpilasel sooritada alates koolitulemise ajast kokkuleppel aineõpetajaga 10 koolipäeva jooksul.
- (8) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega „nõrk“.
- (9) Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega „puudulik“, „nõrk“ või „0“, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks 10 koolipäeva jooksul pärast õpilase koolitulekut.

- (10) Õpetaja ei arvesta hindamisel asjaoluga, et hinne on saadud järelevastamise või järeltöö kaudu. Järelevastamise või järeltöö sooritamise meetodi valib õpetaja lähtuvalt hinnatavast õpitulemusest.
- (11) Järelevastamise või järeltöö asendab eelneva hinde, tingimusel, et järelevastamise või järeltöö käigus saadud hinne on eelmisest tulemusest parem.
- (12) Koolis järgitakse põhimõtet, et õpilaste soovi õppida tuleb toetada kogu aeg ning eriti toetatakse õppimist, mis püüdleb senisest parema tulemuse suunas. Tervitav on õpilase tahe omandada kõik õppekavaga ette nähtud õpitulemused, mis väljendub soovis parandada kõiki viiest madalaimaid hindeid.
- (13) Järelevastamise või järeltöö sooritamise eest saadud hinnet saab õpilane vaidlustada vastavalt hinde vaidlustamise korrale.

§ 39. Põhikooli õpilase käitumise ja hoolsuse hindamine

- (1) Käitumise ja hoolsuse hindamise eesmärk on:
 - 1) suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täitma kooli kodukorra nõudeid;
 - 2) motiveerida õpilast hoolikalt täitma õppeülesandeid, olema aktiivne ja osavõtlik nii õppetunnis kui kooli tunnivälistes tegevustes.
- (2) Käitumise hindamine:
 - 1) Õpilase käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra ja koolikohustuse täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis.
 - 2) Käitumist hinnatakse hinnetega „eeskujulik”, „hea”, „rahuldav” ja „mitterahuldav”.
 - 3) Käitumishindegaga „eeskujulik“ hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, kes ei hiline ainetundidesse ja kes täidab eeskujulikult ning järjepidevalt koolikohustust ja kooli kodukorra nõudeid.
 - 4) Käitumishindegaga „hea“ hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, täidab koolikohustust ning kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel esineb selles üksikuid puudujääke.
 - 5) Käitumishindegaga „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja täidab üldiselt kooli kodukorra nõudeid ja koolikohustust, kuid kellel on esinenud eksimusi (käitumist puudutav märkus eKoolis või õpilaspäevikus, mistõttu ta vajab õpetajate ja lastevanemate tähelepanu ning suunamist).
 - 6) Käitumishindegaga „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid, koolikohustust, ei järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ega allu õpetajate nõudmistele. Õpilase käitumine hinnatakse „mitterahuldavaks“ ka üksiku õigustvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest.

(3) Hoolsuse hindamine.

- 1) Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse, tema kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.
- 2) Hoolsushindega „eeskujulik“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, on õppeülesannete täitmisel püüdlik, hoolas ja iseseisev, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni, kannab alati kaasas vajalikke õppevahendeid ja tagab nende korrasoleku.
- 3) Hoolsushindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolikas ning õpib võimetekohaselt. Vajalikud õppevahendid puuduvad üksikutel kordadel ja/või nende korrashoius esineb üksikuid puudujäärke.
- 4) Hoolsushinde „rahuldav“ saab õpilane, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid, kuid ei ole piisavalt järjekindel ega õpi kõiki aineid oma tegelike võimete ja arengutaseme kohaselt. Vajalikud õppevahendid puuduvad tihti ja/või nende korrashoius esineb tõsisemaid puudujäärke, aegajalt jätab täitmata oma kodused ülesanded.
- 5) Hoolsushindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppeülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate nõudmisi, jätab sageli täitmata oma kodused õppeülesanded.

(4) Kogu õppepäeva vältel annavad õpetajad ja teised õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

(5) Kõik kooli töötajad märkavad ja sekkuvad koheselt turvalisust ohustavasse käitumisse.

(6) Klassijuhataja koostöös aineõpetajate ja tugimeeskonnaga hindab õpilase käitumist ja hoolsust. Käitumise tagasisidestamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis ja kooliga seonduvatel üritustel. Käitumise trimestri ja aastahinde kannab klassijuhataja eKooli.

(7) Hoolsuse tagasisidestamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse; tema kohuse- ja vastutustundlikkus, töökus, järjekindlus ja püüdlikkus. Hoolsuse trimestri ja aastahinde kannab klassijuhataja eKooli.

§ 40. Hinde vaidlustamine

- (1) Õpilasel ja lapsevanemal on õigus saada selgitusi väljapandud hinde õigsuse kohta, selleks pöördub ta esmalt:
 - a) aineõpetaja poole, kes selgitab hinde või hinnangu kujunemise protsessi;
 - b) kui õpilane või lapsevanem ei nõustu aineõpetaja selgitustega, on tal õigus pöörduda klassijuhataja poole, kes organiseerib ümarlaua hinde vaidlustamise kohta lapsevanema, õpilase ja aineõpetajaga;

c) kui õpilane või lapsevanem ei nõustu ümarlaua tulemustega, siis organiseerib klassijuhataja hinde vaidlustamise kooli juhtkonna juures.

(7) Hindamise ja hinde panekuga seotud probleemid lahendatakse kindlasti kooli siseselt.

(8) Oskusainetes hinnatakse õpilase tööd õpilase juuresolekul.

§ 40. Kokkuvõtvad hinded ja järgmisse klassi üleviimine

(1) 1. klassis kasutatakse kokkuvõtva hindamisena kirjeldavate sõnaliste kokkuvõtivate hinnangute andmist, millel ei pea olema numbrilist ekvivalenti. Kokkuvõttev sõnaline hinnang kirjeldab õpilase arengut, õppeprotsessis osalemist, kooliastme pädevuste ja õpioskuste kujunemist ning õpitulemusi, tuuakse esile õpilase edusammud ning juhitakse tähelepanu arendamist vajavatele oskustele ja lünkadele teadmistes. Kokkuvõtva hinnangu aluseks on õpetajate tähelepanekud ja märkmed. 1. klassi õpilasele antud kokkuvõtvad hinnangud kantakse oma kooli tunnistusele.

(2) Alates 2. klassist on kokkuvõttev hindamine hinnete koondamine trimestri- ning trimestrite hinnete koondamine aastahinneteks. Koondhinded esitatakse viie palli süsteemis.

(3) Kehalises kasvatuses füüsilisest koormusest pikaajaliselt vabastatud õpilast on lubatud õpetajal trimestri lõpuks õpilast hinnata viiepallisüsteemis kirjalike tööülesannete täitmise või raviarsti määratud kehaliste harjutuste kava põhjal.

(4) Kokkuvõtva hindamisena mõistetakse ka teadmiste ja oskuste tõendamist juhul, kui kool vastavalt § 23 arvestab kooli õppekava välist õppimist või tegevust koolis õpetatava osana.

(5) Kui õppeperioodi keskel on õppeaine trimestri hinne või -hinnang jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde või -hinnangu väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hinnele «nõrk» või antakse tulemustele mitterahuldav hinnang.

(6) Kui õpilane on puudunud haiguse tõttu üle 50% õppetundidest, siis võib kokkuvõtva hinde väljapanemisel kasutada tähist HT (hindamata). Õpilasele, kelle trimestri hinne on „puudulik” või «nõrk», kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata või hindamata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava (IÕK) või määratakse mõni muu tugisüsteem (õpetaja individuaalne juhendamine antud aines, logopeediline-eripedagoogiline nõustamine, õpiabi) vastavalt vajadusele ja võimalusele, et aidata õpilasel omandada nõutavad teadmised ja oskused.

(7) Aastahinnete alusel otsustab õppenõukogu õpilase järgmisse klassi üleviimise, täiendavale õppetööle ja 1.–3. kooliastmes klassikursust kordama jätmise. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse hiljemalt 31. augustiks enne õppeaasta lõppu.

- (8) Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrite hinnetest tuleks välja panna aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või mitterahuldav hinnang. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne viimase trimestri lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse üldjuhul läbi pärast viimase trimestri lõppu. Kui õpilane ei suuda sooritada täiendavat õppetööd pärast viimase trimestri lõppu, siis on tal võimalus täiendavaks õppetööks augustis enne õppeaasta lõppu. Aastahinne või –hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
- (9) Õppenõukogu põhjendatud otsusega ja esile toodud kaalutlustega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või mitterahuldav hinnang ning täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ja õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks pole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.
- (10) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.
- (12) Lõigetes 6 ja 9 sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajaks.

§ 41. Põhikooli lõpetamine

- (1) Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt «rahuldavad» ning kes on kolmandas kooliastmes teinud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt 50 protsendile maksimaalsest tulemusest eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.
- (1¹) Õpilane, kelle õppekeel ei ole eesti keel ning kes asus eesti õppekeelega koolis või klassis õppima viimase kuue õppeaasta jooksul, võib lõikes 1 nimetatud eesti keele eksami asemel sooritada eesti keele teise keelena ühtsete ülesannetega lõpueksami, mis on ühitatud B1- või B2-taseme eksami.
- (1²) Kui õpilane sooritas B2-tasemega ühitatud eesti keele teise keelena ühtsete ülesannetega lõpueksami, kuid ei sooritanud seda tasemetunnistuse väljastamiseks nõutava tulemusega, arvestatakse põhikooli lõpetamisel eesti keele B1-tasemega ühitatud ühtse põhikooli lõpueksami tulemust.
- (1³) Õpilane, kellele on vastavalt keeleseadusele väljastatud eesti keele oskuse C1-taseme tunnistus, ei pea sooritama eesti keele teise keelena põhikooli lõpueksamit.

- (2) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele: kellel on kuni kahes õppeaines „nõrk“ või „puudulik“ viimane aastahinne või kes on kuni kaks lõpueksamit sooritanud tulemusele alla 50% maksimaalsest tulemusest.
- (3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kelle individuaalne õppekava sätestab teistsugused nõuded võrreldes riikliku õppekavaga, on lõpetamise aluseks individuaalse õppekava õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel (ühtsete küsimustega põhikooli lõpueksamitöö kohandamine, abivahendite kasutamine, koolieksam vms) vastavalt haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.
- (4) Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eesti põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.
- (5) Põhikooli lõpetanuks peetakse eksterni, kes: on sooritanud põhikooli lõpueksamid ning aineksamid nendes õppeainetes, milles tal puuduvad põhikooli lõputunnistusele kantavad hinded, või milles ta ei ole tõendanud teadmisi ja oskusi varasemate õpi- ja töökogemuste arvestamise kaudu. Eksterni ei hinnata kehalises kasvatuses, tööõpetuses, käsitöös ja kodunduses ning tehnoloogiaõpetuses. Kooli lõpetamisel eksternina võimaldatakse lõpetajale kooli poolt juhendatud õppetegevust kokku vähemalt 15 arvestusliku õppetunni ulatuses. Muus osas toimub õppimine iseseisvalt.
- (6) Lihtsustatud õppes väljastatakse õppenõukogu otsuse alusel põhikooli lõputunnistus õpilasele, kelle viimased aastahinded kõikides õppeainetes on vähemalt „rahuldavad“ ning kes on sooritanud eesti keele ja matemaatika koolieksami ning kooli poolt kohustuslike õppeainete hulgast valitud õppeaine koolieksami. Kooli valitud eksami õppeaine ja vormi määrab kooli direktor ning teeb selle põhikoolilõpetajale ja tema seaduslikule esindajale teatavaks hiljemalt jooksva õppeaasta 1. veebruariks.
- (7) Õppenõukogu otsusel võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis esitatud taotluse põhjal anda põhikooli lõputunnistuse ka lihtsustatud õppes õppivale õpilasele, kellel on:
- 1) „nõrk“ või „puudulik“ lõpueksamihinne või õppeaine viimane aastahinne ühes õppeaines;
 - 2) „nõrk“ või „puudulik“ lõpueksamihinne või õppeaine viimane aastahinne kahes õppeaines.

15. jagu

ÕPILASE TUNNUSTAMINE

§ 42. Kiituskirjaga „Väga hea õppimise eest“ tunnustamine

- (1) Kiituskirjaga „Väga hea õppimise eest“ tunnustatakse õppeperioodi lõpus II – IX klasside õpilasi.
- (2) I kooliastme õpilast tunnustatakse kiituskirjaga „Väga hea õppimise eest“, kui tema aastahinded on „5“ või üks „4“ (muusika-, kunstiõpetus, kehaline kasvatus), käitumine eeskujulik või hea.
- (3) II ja III kooliastme õpilast tunnustatakse kooli õppenõukogu otsusel kiituskirjaga «Väga hea õppimise eest», kui tema õppeainete aastahinded on „5“ või kuni kaks „4“ (muusika-, kunstiõpetus, kehaline kasvatus), käitumine eeskujulik või hea.
- (4) Ettepaneku õpilase tunnustamiseks teeb klassijuhataja.

§ 43. Kiituskirjaga „Väga heade tulemuste eest üksikus õppeaines“ tunnustamine

- (1) Kiituskirjaga „Väga heade tulemuste eest üksikus õppeaines“ tunnustatakse IX klassi õpilasi, kes on saavutanud väga häid tulemusi ühes või mitmes õppeaines. Nende õppeainete aastahinne VIII ja IX klassis peab olema „5“. Ülejäänud õppeainetes edasijõudmine ja käitumine vähemalt rahuldav.
- (2) Ettepaneku õpilase tunnustamiseks teeb aineõpetaja.

§ 44. Kiitusega põhikooli lõputunnistusega tunnustamine

- (1) Kiitusega põhikooli lõputunnistusega tunnustatakse põhikoolilõpetajat, kui kõigi lõputunnistusele kantavate õppeainete viimane aastahinne on „väga hea“ ning käitumine „eeskujulik“ või „hea“.
- (2) Ettepaneku õpilase tunnustamiseks teeb klassijuhataja ja põhikoolilõpetaja kiitusega põhikooli lõputunnistusega tunnustamise otsustab kooli õppenõukogu.

§ 45. Vastseliina Gümnaasiumi tänu- ja kiituskirjaga tunnustamine

- (1) Vastseliina Gümnaasiumi tänukirjaga tunnustatakse Eesti Vabariigi aastapäeva aktusel silmapaistvalt ühiskondlikult aktiivset õpilast, kelle õppeedukus on võimetekohane ja käitumine vähemalt rahuldav. Ettepaneku õpilase tunnustamiseks teeb klassijuhataja.

- (2) Põhikooliõpilast tunnustatakse kooli kiituskirjaga „Väga hea ja hea õppimise eest” I ja II trimestri lõpul, kui tema trimestrihinded kõikides õppeainetes on „4” ja „5” või üks „3” (muusikaõpetus, kunstõpetus või kehaline kasvatus) ning õpilase käitumine on „eeskujulik”, „hea” või „rahuldav”.
- (3) Põhikooliõpilast tunnustatakse kooli kiituskirjaga „Väga hea ja hea õppimise eest” III trimestri lõpul, kui tema aastahinded kõikides õppeainetes on „4” ja „5” või üks „3” (muusikaõpetus, kunstõpetus või kehaline kasvatus) ning õpilase käitumine on „eeskujulik” või „hea”.
- (4) Põhikooli õpilast tunnustatakse kooli kiituskirjaga „Koolikohustuse eeskujuliku täitmise eest” iga trimestri lõpul, kui ta pole trimestri jooksul puudunud koolist ühtegi õppetundi (va juhud, mil õpilane on puudunud koolist kooli esindamise tõttu).

§ 46. Direktori käskkirjaga tunnustamine

- (1) Vastseliina Gümnaasiumi direktori käskkirjaga ja kooli tänukirjaga tunnustatakse õpilasi, kes on maakondlikel aineolümpiaadidel, -konkurssidel ja võistlustel tulnud esimese kolme hulka ning vabariiklikel võistlustel edukalt esinenud õpilasi. Ettepaneku tunnustamiseks teeb klassijuhataja või aineõpetaja.
- (2) Vastseliina Gümnaasiumi direktori käskkirjaga tunnustatakse maakondlikel spordivõistlustel esimese kolme hulka tulnud ning vabariiklikel võistlustel edukalt esinenud õpilasi. Ettepaneku tunnustamiseks teeb klassijuhataja või aineõpetaja.
- (3) Vastseliina Gümnaasiumi direktori käskkirjaga tunnustatakse õpilast mõne muu tunnustust vääriva teo eest. Ettepaneku tunnustamiseks teeb klassijuhataja või aineõpetaja.
- (4) Lisaks tunnustatakse Vastseliina Gümnaasiumis õpilast järgmiselt:
 - 1) suuline kiitus;
 - 2) suuline kiitus tunnustamishommikutel üks kord kuus;
 - 3) kiitus eKoolis;
 - 4) tänukaardiga tunnustamine;
 - 5) käskkirjaga kiituse avaldamine;
 - 6) tänukirja, diplomiga autasustamine;
 - 7) meenega, õppekursiooni või õppekäiguga tunnustamine;
 - 8) esitamine tunnustamiseks kohalikule omavalitsusele.

16. jagu

ÕPILASTE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED

§ 47. Hariduslike erivajadustega õpilased ja nende arengu toetamine

- (1) Koolis on kesksel kohal õpilane. Et toetada õpilase haridusteed, arvestatakse õppekorralduse kujundamisel õpilaste erinevate võimetega, mis on vajalik selleks, et tagada kõigi õpilaste edasijõudmine. Lapse individuaalse arengu jälgimine ja toetamine on süsteemse, hästi informeeritud meeskonnatöö tulemus, millesse kaasatakse ka lapsevanem(ad).
- (2) Igal kooli õpilasel on õigus pöörduda kõigi oma probleemide, ettepanekute ja soovidega klassijuhataja, aineõpetaja, tugispetsialistide, õpilasesinduse, kooli juhtkonna ja hoolekogu poole.
- (3) Kool lähtub õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest. Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös.
- (4) Õpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet õpilase individuaalsete võimete järgi. Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest lapsevanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid tõhustatud või eritoe rakendamiseks. Nimetatud hindamise, testimise ja uuringute tulemused, samuti õpetajate tähelepanekud, tugispetsialistide ning koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitused, rakendatud teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile.
- (5) Hariduslike erivajadustega on õpilane, kelle eriline andekus, õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppes eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed kommunikatsioonid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega õpetajad ja muu selline) või taotletavates õpitulemustes.
- (6) Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis vähemalt üks kord õppeaastas arenguveestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides.
- (7) Kool pakub õpilasele, kellel tekib takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel, üldist tuge, s.o individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialistide teenust, õpiabitunde individuaalselt või rühmas. Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, siis võib rakendada koolivälise

nõustamismeeskonna soovitusel tõhustatud tuge või erituge. Sellisel juhul on õpilane käsitletav haridusliku erivajadusega õpilasena. Tugispetsialistide teenuse rakendamiseks loob võimalused kooli pidaja ning teenuse rakendamist korraldab direktor.

- (8) Direktor määrab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija, kelle ülesandeks on korraldada koolisisest meeskonnatööd, mida on vaja õppe ja arengu toetamiseks, ning koordineerida koolivälises võrgustikutöös osalemist. Koolis on koostöö tugispetsialistide, õpetajate ja lastevanemate vahel.
- (9) Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustab vanemat ning teeb õpetajale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või lisauuringute tegemiseks ning ühelt haridustasemelt teisele ülemineku toetamiseks.

§ 48. Andeka õpilase juhendamine

- (1) Andekust käsitletakse haridusliku erivajadusena, kui õpilane oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid: üldine intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, loominguline mõtlemine, liidrivõimed, võimed kujutavas või esituskunstis, psühhomotoorne võimekus.
- (2) Andekate õpilaste väljaselgitamisel lähtutakse pedagoogilis-psühholoogilisest hindamisest, spetsialistide poolt läbiviidud standardiseeritud testide tulemustest, väga heade tulemuste saavutamisest maakondlikel, üleriigilistel või rahvusvahelistel aineolümpiaadidel, konkurssidel või võistlustel ning oma valdkonna ekspertide hinnangutest.
- (3) Andekatega tegelemise initsiatiiv tuleb õpetajalt, kes selgitab välja ainealaselt tugevad õpilased.. Loomingulistest valdkondades korraldatakse koolis näitusi, kaasatakse ka erivajadustega lapsi. Aineõpetajad keskenduvad peaaesjalikult ainealaselt andekatega, huvijuht aga õpilastega, kes on sotsiaalselt aktiivsed.
- (4) Kui ilmneb õpilase andekus, tagatakse talle koolis individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate või teiste spetsialistide poolt haridusprogrammide või haridusasutuste kaudu.
- (5) Andekale õpilasele pakutakse võimalusi olümpiaadidel, võistlustel ja konkurssidel osalemiseks ning tagatakse vastav ettevalmistus ja võimalus õppimiseks Tartu Ülikooli teaduskooli kursustel ja õpikodades ning huvikoolides.
- (6) Õpilaste motiveerimisel lähtub õpetaja õpilase tugevatest külgedest ja huvist. Andekat õpilast tunnustatakse aktiivse osavõtu eest.

§ 49. Tugiteenuste vajaduse väljaselgitamine

- (1) Õpilase õppimise ja käitumise jälgimine tugispetsialistide, aineõpetajate ja klassijuhataja poolt, õppe kohandamiseks arutelu koostöötunnis.
- (2) Teistest lasteaedadest, koolidest ja välismaalt kooli õppima asuvatele õpilastele toimub teadmiste hindamine.
- (3) Kogutud andmestiku analüüs HEV-koordineerija, logopeedi, eripedagoogi, õpiabirühma õpetaja, aineõpetajate, psühholoogi, klassijuhataja, sotsiaalpedagoogi poolt. Saadud teabe kajastamine ajalisel järjekorras õpilase individuaalse jälgimise kaardil, teabe arvestamine õpilase individuaalsel arendamisel.
- (4) Andmed õpilasele määratud teenuste kohta kantakse Eesti Hariduse Infosüsteemi õpilaste alamregistrisse.
- (5) Teenuse osutamisel järgitakse teabe avalikustamise reegleid ja isikuandmete töötlemise põhimõtteid. Teenuste korraldamisega seotud isikutel on õigus avaldada üksteisele õpilasele abi ja teenuse korraldamiseks vajalikke isikuandmeid, sealhulgas delikaatseid isikuandmeid, kuid üksnes mahus ja ulatuses, mis on vajalik õpilasele abi ja teenuse korraldamiseks.
- (6) Arenguvestlusel koos lapse ja lapsevanematega toimub lapse tugevate ja arendamist vajavate külgede väljaselgitamine.

§ 50. Õpilasele rakendatavad tugiteenused

- (1) Pikapäevarühm 1.-4. klassi õpilastele. Pikapäevarühmas korraldatava õppekavavälise tegevusena pakutakse õpilasele järelevalvet ning pedagoogilist juhendamist ja suunamist õppest vaba aja sisustamisel, koduste õpiülesannete täitmisel, huvitegevuses ning huvide arendamisel. Õpilane võetakse pikapäevarühma vastu ja arvatakse sealt välja direktori otsusega ja vanema taotluse alusel.
- (2) Aineõpetajate konsultatsioonid. Õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus, tagab aineõpetaja eeldatavate õpitulemuste saavutamiseks täiendavat pedagoogilist juhendamist väljaspool õppetunde. Iga aineõpetaja viib vähemalt üks kord nädalas läbi ainekonsultatsiooni. Konsultatsioonide graafik koostatakse õppeaasta alguses, see on välja pandud kooli infostendil ning kooli kodulehel. Aineõpetaja teavitab õpilasi konsultatsiooniaegadest trimestri alguses.
- (3) Arenguvestlused. Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguvestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Arenguvestlus toimub koolis. Arenguvestlusel arutatakse õpilase õppetöös edasijõudmist, käitumis- või suhtlemisprobleeme ja tulevikuplaane.

Arenguestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja lapsevanem (soovitavalt mõlemad lapsevanemad). Kui kool ei ole saanud koolikohustusliku õpilase vanemaga kontakti, et leppida kokku arenguestluse aega või vanem ei ole teistkordselt ilmunud arenguestlusele kokkulepitud ajal, teavitab kool sellest lapse elukohajärgset lastekaitse töötajat.

- (4) Logopeediline teenus. Logopeedi ülesandeks on õpilase kommunikatsioonivõime hindamine, kommunikatsioonihäiretega õpilaste väljaselgitamine, nende suulise ja kirjaliku kõne arengu toetamine ning neile sobiva suhtluskeskkonna soovitamine; õpetajate toetamine õpilaste kommunikatsioonivõime arendamisel, taastamisel ning kompenseerimisel.
- (5) Sotsiaalpedagoogiline teenus. Sotsiaalpedagoogi töö eesmärgiks on kohanemis-, käitumis- ja õpiprobleemidega õpilaste toimetuleku ja tegutsemisvõime toetamine last ümbritseva võrgustiku kaudu. Sotsiaalpedagoogi ülesandeks on õpilase sotsiaalsete oskuste hindamine ning tema eakohast tegutsemisvõimet takistavate tegurite analüüsimine, õpilase suhtlemisoskuse ja sotsiaalse pädevuse kujundamine ja toetamine, koolis esilekerkivate sotsiaalsete ja koolikohustuse täitmist takistavate probleemide kaardistamine, nende ennetus- ja lahendustegevuste koordineerimine. Probleemse käitumisega õpilastele koostatakse ja rakendatakse vajadusel käitumise tugikava.
- (6) Psühholoogiline teenus. Koolipsühholoogi ülesandeks on õpilase psühholoogilist arengut ja õppeprotsessis toimetulekut mõjutavate tegurite (psüühilised protsessid, isiksuseomadused, emotsionaalne seisund, vaimse tervise probleemid, suhtlemis- ja käitumisoskused) hindamine. Samuti õpilase nõustamine isikliku elu, õppetööga ning vaimse tervisega seotud probleemidega toimetulekul, tunnetusprotsesside, vaimsete võimete, käitumis- ja suhtlemisoskuste arendamisel ning õpi- ja karjäärivalikute tegemisel ja õpilase toetamine ning vanema ja kooli personali nõustamine kriisisituatsioonist väljatuleku toe korraldamisel.
- (7) Eripedagoogiline teenus. Eripedagoogi ülesandeks on õpilase arengu- ja õpioskuste taseme kindlaks tegemine ja tema arengut mõjutavate tegurite ning õpivajaduste väljaselgitamine, õpetajate juhendamine ja nõustamine õpilase õppe planeerimisel ja läbiviimisel ning õpiabirühma- või individuaaltundide ettevalmistamine ja läbiviimine, õpioskuste õpetamine.
- (8) Väiksemas õpperühmas õpetamine. Põhiklassi kõrvale moodustatakse vajadusel väiksem õpperühm, milles õpivad täiendavat toetamist vajavad õpilased. Vastavalt vajadusele rakendab kool osajaga õpet väiksemas rühmas.
- (9) Õpiabirühm. Õppekavas sõnastatud eesmärkide täitmiseks ja õpilasele vajaliku toe pakkumiseks võib lisaks tavaklassidele moodustada ka õpiabirühmi. Õpiabirühma võetakse vastu ajutiste ainealaste õpiraskustega ja välja kujunemata õpioskusega ning logopeediliste probleemidega põhikooli õpilane, kes vaatamata klassi- või aineõpetajate abile ja nõustamisele ei suuda täita põhikooli riikliku õppekava nõudeid või kes vajab õpioskuste ja –harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust. Õpilane võetakse õpiabirühma individuaalse arengu jälgimise kaardi alusel HEVKO ettepanekul ja kooli direktori otsusel, küsides selleks lapsevanemalt kirjaliku nõusoleku. Kui vanem keeldub

pakutud teenusest, teavitab kool sellest lastekaitse töötajat, kelle piirkonnas laps elab. Õpiabirühma tunnid toimuvad võimalusel vastava ainetunni ajal, milles õpilasel täheldatakse raskusi. Vajadusel võib tunde läbi viia ka pärast õppetunde. Õpiabitundides arendatakse kognitiivseid oskusi, eripedagoogiliste võtete abil arendatakse ja kujundatakse õpioskusi ja õpivilumusi.

- (10) Tugiõpetaja/abiõpetaja/õpetaja abi rakendamine. Tugiõpetajat/abiõpetajat/õpetaja abi rakendatakse tavaklassis, kus õpib HEV õpilasi. Tugiõpetaja toetab individuaalselt hariduslike erivajadustega õpilasi õppetundides koostöös aineõpetajaga. Tugiõpetaja vastutus ja tööülesanded on sätestatud ametijuhendis.
- (11) Tugiisiku teenus. Tugiisiku teenus määratakse kohaliku omavalitsuse sotsiaalosakonna poolt lapsevanema taotluse alusel. Tugiisik aitab kaasa lapse positiivse minapildi kujundamisele ja kujunemisele, vältides negatiivseid käitumismustreid, mis ennetab kooliväsimuse tekkimist. Tugiisik aitab lahendada probleemolukordi: arutleb ja vestleb õpilasega. Tugiisik aitab õpilasel tundma õppida oma tugevusi sisendades enesekindlust; julgustab toime tulema ka oma nõrkustega ja emotsionaalse käitumisega; õpetab juhtima ja ennetama konflikte. Tugiisik abistab õpilast püsivuse ja meelekindluse saavutamisel, et säilitada huvi ja pingutus lahendada ülesanne lõpuni või saavutada püstitatud eesmärk.
- (12) Individuaalne õppekava. Kool võib teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, -sisus, -protsessis ja -keskkonnas. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga või riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine, tuleb õpilasele koostada riiklikes õppekavades sätestatud korras individuaalne õppekava. Individuaalset õppekava rakendatakse vanema avalduse, klassijuhataja, aineõpetaja, eripedagoogi, direksiooni, arsti, psühholoogi ettepanekul. Rakendamise otsustab direktor. Individuaalse õppekava koostamist koordineerib haridusliku erivajadusega õpilaste õppe koordineerija, vastutab klassijuhataja.
- (13) Koduõpe. Koduõpe on õppetöö korraldamine väljaspool kooli ruume tulenevalt õpilase tervislikust seisundist või vanema taotlusel õppetöö korraldamine lapsevanema poolt:
 - 1) *Koduõpet vanema taotlusel* rakendatakse lapsevanema poolt direktorile esitatud kirjaliku taotluse alusel. Taotluses tuleb näidata koduõppel viibimise põhjused ja andmed isiku kohta, kes hakkab last õpetama. Koduõpet finantseerib ja korraldab lapsevanem, kes vastutab õpitulemuste saavutamise eest ning koostab õpilasele individuaalse õppekava. Otsuse vanema taotlusel koduõppe rakendamise kohta teeb õppenõukogu.
 - 2) *Koduõpet tervislikel põhjustel* rakendatakse õpilasele, kellel on raske funktsioonihäire, haigus või puue või kelle tervislik seisund võib selle põhjustada ning kelle õppetöö läbiviimiseks erivajadustest tulenevalt puuduvad koolis võimalused ja tingimused. Koduõpet tervislikel põhjustel rakendatakse vanema taotlusel ja koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel. Otsuse õpilasele tervislikel põhjustel koduõppe rakendamise kohta teeb kooli direktor käskkirjaga.

- (14) Koolivälise nõustamismeeskonna konsultatsioonile suunamine. Koolivälise nõustamismeeskonna konsultatsioonile suunatakse lapsevanema nõusolekul õpilane, kellele kooli poolt määratud üldtugi pole soovitud mõju avaldanud.
- (15) Lihtsustatud õppekava järgi õpetamine. Kui õpilasele on kooliväline nõustamismeeskond soovitanud rakendada lihtsustatud õppekava, toimub selle rakendamine põhiklassi tingimustes individuaalse õppekava alusel.
- (16) Vähendatud õpitulemused. Kui õpilasele on koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel määratud vähendatud õpitulemused ühes või mitmes õppeaines, koostatakse õpilasele individuaalsed vähendatud õpitulemustega ainekavad, pakutakse individuaalset juhendamist, antakse lisaselgitusi, lisaäega, õppetegevuses kasutatakse näitlikke ja kohandatud õppematerjale ning rakendatakse eripedagoogilist õppemetoodikat.
- (17) Individuaalsed ja/ või grupinõustamised lastevanematele oma lapse toetamisel. Koolis korraldatakse tugispetsialistide individuaalset ja grupinõustamist lastevanematele, kelle lapsed vajavad toetamist.

§ 51. Tuge vajavatele õpilastele osutatud tugiteenuse tulemuslikkuse hindamine

- (1) Rakendatud tugimeetmete tõhususe analüüsimine toimub aineõpetajate ja tugispetsialistide ühisel koostöötunnil kord õppeaastas juuni teisel nädalal. Arutluse käigus selgitatakse välja teenuste rakendamise jätkamine või lõpetamine.
- (2) Tugimeetme(te) tõhususe analüüs ja edasised kokkulepped kajastuvad õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil (ÕIAJK), kuhu koondatakse erinevate osapoolte (klassijuhataja, aineõpetajate, õpilase ja/või lapsevanema ning spetsialistide) märkamised õpilase toimetuleku kohta.
- (3) Tugimeetme rakendamisest teavitatakse lapsevanemat kirjalikult.
- (4) Lastevanemate hinnangut tugiteenuste kohta kajastab kooli rahulolu küsitlus, mis viiakse läbi igal õppeaastal novembrikuus. Küsitlustulemuste analüüsi põhjal tehakse järeldusi.

17. jagu

KARJÄÄRIÕPPE, KARJÄÄRIINFO JA NÕUSTAMISE KORRALDUS

§ 52. Üldsätted

- (1) Karjäärinõustamisega koolis aidatakse õpilasel arendada teadlikult iseennast, omandada teadmisi töömaailmast, elukutsetest ja edasiõppimise võimalustest ning kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjäärioskuste tegemist ja eneseteostust.

- (2) Karjääriõpetuse peateemadeks on:
- 1) enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel;
 - 2) õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmaõppimine;
 - 3) karjääri planeerimine ja otsustamine.
- (3) Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.
- (4) Karjääriõpe on osa õppeprotsessist, milles osaledes õpilane arendab teadlikkust iseendast ning omandab teadmisi töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest. Karjääriõppe tulemusena kujunevad õpilasel hoiakud, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, iseseisvate ja teadlike karjääriotsuste tegemist ning valmisolekut elukestvaks õppeks.
- (5) Karjääriõpe toimub läbiva teemana „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ kõikides klassides ja lõimituna kõikidesse õppeainetesse ning on konkreetsete tegevustena planeeritud ja kirjeldatud ainekavades.
- (6) Lisaks on karjääriõpe lõimitud tunniväliste sündmuste ja tegevustega: infopäevad, -messid, karjääripäevad, kooli huvialaringid jne, mille kaudu saavad õpilased raames toetust karjääriotsuste ja eneseteostuse planeerimiseks.
- (7) Karjääriinfot edastavad, karjääriõpet ja karjääriõppega seotud üritusi korraldavad klassijuhatajad ja aineõpetajad. Karjääriõppe hulka kuulub ka karjääri- ja tööteemalise kirjanduse soovitamise ning kataloogide tutvustamine edasiõppimise kohta.
- (8) Koolis kuuluvad karjääriteenuste süsteemi:
- 1) erinevate õppimisvõimaluste tutvustamine klassijuhataja infotundides ning erinevates ainetundides (eriti ühiskonnaõpetuse tundides);
 - 2) silmaringi laiendamine, külastades vastavasisulisi üritusi: messid, õppeasutuste lahtiste uste päevad, karjääripäev maakonnas;
 - 3) õppekäikude korraldamine erinevatesse ettevõtetesse;
 - 4) kohtumiste korraldamine erinevate spetsialistide, teiste koolide esindajate, vilistlastega;
 - 5) maakonna karjäärinõustaja juhendamisel kutsesobivustestide täitmine, õpiplaani koostamine ning rollimängud;
 - 6) kogukondlik karjääripäev.
- (9) Karjääriteenuste pakkumisel on kooli koostööpartneriks Eesti Töötukassa, kes viib koolis läbi karjäärinõustamise nädalaid. 8. ja 9. klassile viiakse läbi grupinõustamine ning lisaks 9. klassi õpilastele veel individuaalsed nõustamised. Individuaalnõustamisel võib lisaks õpilasele soovi korral osaleda ka lapsevanem. Vajadusel lepatakse kokku korduskohtumine.
- (10) Koolis nõustavad õpilasi lisaks vastavalt oma pädevustele sotsiaalpedagoog, ühiskonnaõpetuse õpetaja ning ka aineõpetajad ja klassijuhatajad.

18. jagu

ÕPILASTE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS

§ 53. Üldsätted

- (1) Õpilaste ja vanemate teavitamine toimub kooli kodukorras sätestatud korra kohaselt. Teavitamisel juhendatakse ja järgitakse kehtivat seadusandlust.
- (2) Kool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes.
- (3) Koolis tegutsetakse tervikliku lähenemise põhimõttel, kus õpilast toetab tema pere, kes on partner koolile. Lapsevanemal on võimalus ürituste korraldamisel olla kaasatud. Lapsevanemad saavad koolitöösse panustada külalisõpetajatena, õppekäikude korraldamisel ja huviringide juhendamise kaudu.
- (4) Koolikorraldust reguleerivad dokumendid on kättesaadavad kooli kodulehel ning paberandjal on võimalik tutvuda kooli raamatukogus.
- (5) Vähemalt kord aastas kutsub direktor kokku lastevanemate üldkoosoleku ja klassijuhataja oma klassi lastevanemate koosoleku.
- (6) Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitatakse koolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.
- (7) Vähemalt üks kord õppeaastas toimub õpilase ja tema vanematega arenguveestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Arenguveestluse ajal püüab klassijuhataja aru saada, kuidas lapsevanem näeb oma lapse arengut ning kuidas kool koostöös lapsevanemaga saab õpilase arengut mitmekülgset toetada. Arenguveestlusel lepitakse kokku edasised suunad õpilase arendamisel.
- (8) Kooli kodulehe, eKooli, õpilaspäeviku ja klassijuhataja abiga tagatakse õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavus õppe- ja kasvatustöö korralduse kohta ning juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks trimestri alguses. Õpilaste teadmiste-oskuste hinded ja märkused õppe-kasvatustöö kohta on kättesaadavad õpilaspäeviku ja eKooli kaudu.

- (9) Õpilasel on võimalus saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid direktorilt ning vahetult aineõpetajatelt konsultatsiooniaegadel või kokkuleppel.
- (10) Koolis nõustatakse vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

19. jagu

ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED

§ 54. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

- (1) Õpetajate koostöö eesmärgiks on õppekavas kirjeldatud taotletavate õpitulemusteni/pädevusteni jõudmine õppe- ja kasvatustegevuse kaudu, lähtudes õpiväljunditest, etteantud ajast ning ainevaldkonnakavades kirjeldatud õppesisust ja õpitegevusest.
- (2) Õpetajate koostöö kui protsess on ehitatud üles võrdsele positsioonile, usaldusele ning sisemisele tahtele. Koostöö toimib ideede tasandil ning nii eesmärgid, planeerimine, otsustamine kui ka läbiviimine on sageli ühine. Pikaajaline protsess on igapäevatöö osa ning pole orienteeritud niivõrd hetkelistele lahendustele, kuivõrd ühisele teadmiste loomisele ja suhetele.
- (3) Õpetajate koostöös on eesmärk teemakeskse lõimingu rakendamise suunas, mis loob võimalusi temaatiliste tervikute loomiseks ja aineid siduvateks ühisteks tegevusteks. Samuti seatakse eesmärgiks siduda erinevate õppeainete sisu ning rakendada õppetöös võimalikult suurel määral praktilisi tegevusi. Õppetöö planeerimisel koostöös teiste õpetajatega lähtutakse õpilaste ea- ja jõukohasusest, riiklikust ja kooli õppekavast, arengukavast, kooli üldtööplaanist ja õppeaastaks püstitatud eesmärkidest.
- (4) Õpetaja töö planeerimine toimub kooli õppekava alusel lähtudes põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud üldistest põhimõtetest õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisele ja korraldamisele.
- (5) Õpetajal tuleb tagada õpiväljundite sidusus õppetöö mahu ja õppekorraldamisega.
- (6) Õpetaja määratleb õppeprotsessi kavandamisel esmalt eesmärgid, mida õppimise ja õpetamise kaudu soovitakse saavutada ja seejärel kavandab, kuidas eesmärkide saavutatust hinnata ja alles seejärel konkretiseerib õppesisu ja –meetodid.

§ 55. Õpetaja töökava

- (1) Õpetaja kujundab kooli õppekava alusel välja oma töökava, mis arvestab klassi omapära ja suundumust, kooli arengusuunda ja eripära, õpilaste vaimseid võimeid ja kooli materiaalseid ressursse, kaasava hariduse põhimõtteid.
- (2) Töökava alusel toimub õppetöö õppetunnis. Töökava koostamine ja arendamine kuulub õpetaja kohustuste hulka.
- (3) Töökavas täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja materjale, õpetajatevahelist koostööd ning õppeaasta üldtööplaani.
- (4) Õpetaja töökavad on vormistatud poolaastase/aastase kalenderplaanina.
- (5) Õpetaja töökavas on õppesisu liigendatud ulatuslikumate õppeteemade järgi. Näidatud on olulisemad alateemad, kasutatav õppevara ja lisamaterjal, oodatavad õpitulemused ja nende kontrollimise-hindamise aeg ning meetodid, lõiming teiste õppeainetega, läbivate teemade rakendumine.
- (6) Õpetaja võib vastavalt ainespetsiifikale oma töökava täiendada lisaalajaotustega.
- (7) Töökava alusel kavandab õpetaja iga konkreetse õppetunni, kus võimalusel arvestab ka õpilaste individuaalset võimekust. Õppetunni kava koostamise vormi valib õpetaja ise.
- (8) Õpetaja töökava on koostatud tööks kindlas klassikollektiivis. Õpetaja vastutab töökavas ettenähtud terviku õpetamise eest. Töökava on töö üldise planeerimise aluseks, kuid õpetajal on, arvestades konkreetset situatsiooni, lubatud erandina kalduda töökavas planeeritust 10 kalendaarse õppepäeva ulatuses kõrvale. Suuremate kõrvalekallete puhul tuleb töö ümber planeerida.
- (9) Õppeaasta/trimestri algul teeb õpetaja oma töökava alusel õpilastele teatavaks õppeaines nõutavad õpitulemused, nende kontrollimise/hindamise aja ja vormi ning kokkuvõtva hinde kujunemise põhimõtted. Samas teeb õpetaja teatavaks konsultatsioonide, järelevastamise ja järeltööde sooritamise tingimused.
- (10) Õpetaja esitab töökava õppejuhile elektroonselt enne õppeaasta/trimestri algust.

20. jagu

KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

§ 56. Kooli õppekava muutmise algatamine

- (1) Kooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mida muudetakse ja täiendatakse vastavalt vajadusele.
- (2) Kui kooli õppekava uuendamine või täiendamise vajadus on tingitud muudatustest õigusaktides või tuleneb vajadusest ajakohastada, siis algatab kooli õppekava muutmise direktor.
- (3) Kooli õppekava arendamisel ja uuendamisel on oluline pidev õpilaste õpihuvi hoidmine, kaasaegsete õpikäsituste rakendamise tagamine, elukeskse ja innovatiivse õppeprotsessi kujundamine, ühiskonnas toimivate muutustega arvestamine
- (4) Muudel juhtudel toimub kooli õppekava muutmine direktorile esitatud avalduse alusel. Direktor kaasab õppekava muutmise protsessi õpilaste, vanemate ja teiste huvigruppide esindajaid. Ühiselt otsustatakse õppekava uuendamise või täiendamise vajadus kaalutluse alusel.

§ 57. Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine ja õppekava kehtestamine

- (1) Kooli õppekava koostamisel ja muudatuste ettevalmistamisel osalevad kõik koolis õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud ning vajadusel teised koolitöötajad.
- (2) Kooli õppekava koostamine ja arendamine toimub õpilaste ja õpetajate, õpetajate ja juhtkonna, kooli hoolekogu, kooli ja lastevanemate, kooli omaniku, teiste õppeasutuste ja organisatsioonide koostöös riikliku õppekava üldosa mõtestamisel ja ainekavade koostamisel.
- (3) Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor.
- (4) Kooli õppekava koostamisel ja arendamisel kasutatakse erinevaid töövorme. Kooli direktor esitab uuendatud õppekava õppenõukogule, hoolekogule, õpilasesindusele arvamuse avaldamiseks.
- (5) Direktor vaatab saadud arvamused läbi ja otsustab arvestamise või mitteamvestamise.

- (6) Kooli õppekava kehtestab direktor.
- (7) Kool avalikustab kooli õppekava kooli veebilehel ja loob kooli raamatukogus võimalused kooli õppekavaga tutvumiseks paberkandjal.